

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ
ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. หลักการ และทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย
4. ลักษณะพัฒนาการทางภาษาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทาง
ภาษาของเด็ก
5. การอ่าน
6. การเขียน
7. สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป
8. ทฤษฎีการเรียนรู้
9. ประสิทธิภาพ
10. ค่าดัชนีประสิทธิผล
11. แบบฝึกทักษะ
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 12.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 12.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 3) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ และจุดมุ่งหมายของ
หลักสูตรไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา

ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 3) ได้กล่าวไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการและจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ต้องการให้ผู้เรียน เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้ ทักษะ เจตคติและมี คุณธรรมจริยธรรมอันดี มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็น พลเมืองที่ดีของสังคมโลก สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 31-33) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็น เกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็น สมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความ เป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติ สุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาความรู้ พัฒนาการบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติ ไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความ

คิดเห็น ความรู้สึก พุคคล้ายเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดใน โอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งภาคภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 9) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

สาระ รายละเอียดของหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะ หรือ กระบวนการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมประกอบด้วย

สาระที่ 1 การอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบด้วย 5 สาระ และ 5 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 35-36) ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบแต่ละช่วงชั้นไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังต่อไปนี้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับ เหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่าง สม่ำเสมอและมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดง ความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของ คำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำ คล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทหรือเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อย กรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

สรุปได้ว่า เนื้อวรรณกรรมและวรรณคดีที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครที่สำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551ค : 6-22) ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

สาระการอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ
2. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน
5. คาดคะเนเหตุการณ์ จากเรื่องที่อ่าน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. บอกความหมาย ของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน
8. มีมารยาท ในการอ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลางคือ การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า 600 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น ๆ บทร้องเล่นและบทเพลงเรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นการอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ประกอบด้วย เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย มารยาทในการอ่าน เช่น ไม่อ่านเสียงดัง รบกวนผู้อื่น ไม่เล่นกันขณะที่ยังอ่าน ไม่ทำลายหนังสือ

สาระการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข่อกความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ
3. มีมารยาทในการเขียน

สาระการเรียนรู้แกนกลางคือ การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสาร คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คำพื้นฐานในบทเรียน คำคล้องจอง ประโยคง่าย ๆ มารยาทในการเขียน เช่น เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล

สาระการฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม
2. ตอบคำถามและเล่าเรื่อง ที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง
3. พูดแสดงความคิดเห็นและรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
4. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์
5. มีมารยาท ในการฟัง การดูและการพูด

สาระการเรียนรู้แกนกลางคือ การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง เช่น เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก นิทาน การ์ตูน เรื่องขบขัน การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น การแนะนำตนเอง การขอความช่วยเหลือ การกล่าวคำขอบคุณ การกล่าวคำขอโทษ มารยาทในการฟัง เช่น ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง ไม่ควรนำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทานขณะที่ฟัง ให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง มารยาทในการดู เช่น ตั้งใจดู ไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น มารยาทในการพูด เช่น ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ยังผู้อื่นกำลังพูด

สาระหลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย
2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ
4. ค่อคำคล้องจองง่าย

สาระการเรียนรู้แกนกลางคือ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เลขไทย การสะกดคำ การแจกลูกและการอ่านเป็นคำ มาตรฐานตัวสะกดที่ตรงมาตราและไม่ตรงมาตรา การผันคำ ความหมายของคำ การแต่งประโยค คำคล้องจอง

สาระวรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์ วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก
2. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองตามความสนใจ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง คือ วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น นิทาน เรื่องสั้นง่าย ๆ ปริศนาคำทาย บทร้องเล่น บทอาขยาน บทร้อยกรอง วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน บทอาขยานและบทร้อยกรอง บทอาขยานตามที่กำหนด บทร้อยกรองตามความสนใจ

สรุปสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสาระดังนี้ การอ่าน การเขียน การฟัง ดูและพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนานักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข : 23-24) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องจัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

รวมทั้งปลูกฝังสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่
ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้
สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถ
พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง
สมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่
หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น
สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด
กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย
กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจใน
กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ
สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึง
พิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้
การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน
ควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน

การจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2. บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน เข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนการจัดการหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดย

สถานศึกษาควรจัดให้มืออย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคม โลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัยไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คณิตวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

จากวิธีการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลาง กล่าวสรุปได้ว่าการวัดผลประเมินผลมี 4 ระดับ คือ ระดับชั้นเรียนเป็นการประเมินในระดับการจัดการเรียนรู้ ระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้างเวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การวัดผลประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนต้องคำนึงถึง การพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด ต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด ต้องได้รับการตัดสินผล การเรียนทุกวิชา และผู้เรียนต้องได้รับการประเมินการอ่าน เขียนคิดวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 การให้ระดับผลการเรียน ในระดับประถมศึกษาการตัดสินเพื่อให้ระดับผล การเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของ ผู้เรียนเป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ หรือระบบที่ใช้ค่าสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

หลักการ และทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย

ในการสอนภาษาไทยนั้น สิ่งที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึง คือ หลักการ แนวคิดและ ทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความสนใจ และมีความ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการของ ผู้เรียน ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการ และทฤษฎีที่ควรนำมาใช้ในการสอน ภาษาไทย ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538 : 65-73) กล่าวถึง ทฤษฎีที่ควร นำนามาใช้ในการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความ ถนัด ความสามารถและความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน ก่อนสอนควรมีการทดสอบความสามารถ ทางภาษาของเด็กเสียก่อน เด็กคนใดมีความสามารถสูงก็ให้การสนับสนุนให้มีทักษะยิ่งขึ้นไปอีก ส่วนเด็กคนใดมีทักษะต่ำ ควรพยายามซ่อมเสริมให้เป็นพิเศษ

2. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะ การเขียนได้คล่องแคล่วชำนาญ ก็เพราะมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง จึงเป็น โอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด

3. การเรียนจากการฝึกฝน (Law of Exercise) การฝึกฝนเป็นกฎการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาชื่อ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝน ได้ทำแบบฝึกหัด ได้ใช้ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีขึ้นเท่านั้น

4. กฎแห่งผล (Law of Effect) นักเรียนได้เรียนแล้วย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อมีงานให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัด ครูควรรีบตรวจและคืนนักเรียนโดยรวดเร็ว ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจที่ได้รับทราบผลการเรียน

5. กฎการใช้และไม่ได้ใช้ (Law of Use and Disuse) ภาษาเป็นวิชาทักษะต้องมีการใช้ฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะคล่องแคล่ว และชำนาญในการใช้ภาษา ถ้าหากเรียนแล้วไม่ได้ใช้นาน ๆ อาจทำให้ลืมไปได้ หรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร

6. แรงจูงใจ (Achievement Motive) เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งเร้าที่จูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝนทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

พวงเล็ก อุตระ (2539 : 51) ได้กล่าวถึงการนำหลักทฤษฎีในการเรียนการสอน ที่ครูควรนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนภาษาไทย มีดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ แม้ว่าสิ่งนั้นจะยุ่งยากหรือซับซ้อนเพียงใดก็ยังคงมีความอดทน มีพลังที่จะเผชิญปัญหาเพื่อแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะทำงานอย่างมีแบบแผน มีความพยายามในการแก้ปัญหา ขอบการแข่งขัน ต้องการเอาชนะ มีความกระตือรือร้นสูง ทำงานผิดพลาดน้อย มีความมั่นใจในตนเอง ทำงานได้รวดเร็ว และผลงานมีคุณภาพดี ส่วนคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักจะเป็นคนที่ประสบความล้มเหลวในการทำงาน ท้อถอย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำงานอย่างไม่มีเป้าหมาย ในการสอนครูควรชี้แนะให้นักเรียนรู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิตตามสภาพที่เป็นจริงไม่เพ้อฝัน การมอบหมายงานให้ทำควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำงานและมีความมั่นใจในตนเองและมีกำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรค การตรวจผลงาน ครูควรทำในลักษณะให้ข้อสังเกต ข้อคิดเห็น คำแนะนำ เพื่อช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้ว่าการกระทำนั้น ๆ จะเกิดผลดีกว่าเดิม

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎแห่งการฝึกหัด เป็นผลมาจากการศึกษาของธอร์นไดค์ มีใจความว่า “ สิ่งที่ผู้เรียนทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ กันหลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ผู้เรียนจะทำสิ่งนั้นได้ดี แต่สิ่งที่ทำนาน ๆ ครั้ง จะทำได้ไม่ดี ” การสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะนักเรียนจึงควรได้ฝึกทักษะทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่เสมอ ทักษะการฟังนักเรียนมักใช้อยู่เสมอในการฟังคำบรรยายของครู แต่ทักษะการเขียนนักเรียนยังได้ฝึกน้อยเนื่องจากครู ไม่มีเวลาตรวจงาน

ดังนั้น เมื่อให้นักเรียนเขียนอธิบายหรือให้ทำข้อสอบแบบอัตนัย นักเรียนจึงไม่สามารถอธิบายความคิดของตนเองได้ นักเรียนจึงควรได้เรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมชมรมวาดศิลป์ ให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดนอกเวลาเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป ในการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาใช้ในวิชาต่าง ๆ นั้น จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน เช่น ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน การเรียนรู้โดยการกระทำ การเรียนจากการฝึกฝน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ลักษณะพัฒนาการทางภาษาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็ก

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารระหว่างกันอยู่ตลอดเวลา การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์นั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่อยู่ในวัยทารก เกิดการสะสมประสบการณ์ตลอดจนพัฒนาทักษะในการใช้ภาษามาตามลำดับช่วงอายุ ซึ่งการศึกษาลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กนี้ จะส่งผลให้สามารถส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการทางภาษาที่เหมาะสมกับช่วงอายุ ดังที่ วรรณิกัร พวงเกษม (2540 : 5-7) ได้กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ว่า ในระยะแรก ๆ ของชีวิตนั้น เด็กจะยังไม่เข้าใจภาษาเลย แต่จะเริ่มคุ้นและเข้าใจภาษาไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งสามารถเลียนเสียงพูดได้เมื่ออายุประมาณ 12 เดือน เด็กจะเริ่มหัดพูด และเมื่อโตขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถใช้กล้ามเนื้อในการหยิบจับได้คล่องแล้ว เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาหนังสือเมื่ออายุประมาณ 3 ขวบครึ่ง เด็กจึงเรียนรู้ภาษาพูดได้ก่อนภาษาหนังสือ สำหรับลำดับขั้นของพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุระหว่าง 6-12 ปี มีดังต่อไปนี้ 6-8 ปี เด็กอายุในช่วงนี้สามารถเข้าใจและมีความคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม รู้จักสนุกสนานกับการเล่นคำคล้องจอง เล่นคลกกับคำพูด ชอบฟังนิยาย นิทาน เรื่องชวนคิด เทพนิยาย คำกลอนง่าย ๆ และเรื่องที่พบในชีวิตประจำวัน เด็กจะอ่านในใจได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ เด็ก 9 ปี ชอบนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ชอบเรื่องจริง ชอบผจญภัย ชอบนิทานเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ นิทานที่เกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านและโรงเรียน โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงจะชอบมากเป็นพิเศษ พูดข้อความยาว ๆ ได้เพิ่มขึ้น จับใจความได้ดีขึ้น แต่งกลอนง่าย ๆ ได้เด็ก 10 ปีความสนใจในการอ่านไม่ต่างกับเด็กอายุ 9 ปี มากนัก เด็กผู้ชายจะสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เด็กผู้หญิงมีความสนใจเหมือนเด็กวัย 9 ปี สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนได้ เช่น กลอน 3 กลอน 4 11 11 ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย เรื่องลึกลับ การค้นคว้าประดิษฐ์ โดยเฉพาะเด็กผู้ชายเด็กผู้หญิงชอบชีวิตภายใน

บ้าน สัตว์เลี้ยง เริ่มอ่านนิยายประเภทรัก ๆ ใคร ๆ สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนได้ เช่น กลอน 3 กลอน 4 เด็ควัย 12 ปี เด็กผู้ชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย วีรบุรุษ วีรสตรี ชอบอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ กีฬา ฯลฯ เด็กผู้หญิงส่วนมากยังคงชอบเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านและโรงเรียน ชอบเรื่องรัก ๆ ใคร ๆ มากขึ้น เริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่บางครั้งชอบอ่านเรื่องอาชีพ ทั้งชายและหญิงไม่ค่อยชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เรื่องที่ลดความนิยมคือ เรื่องเทวดา นางฟ้า นิทานที่มีเหตุการณ์ซ้ำ ๆ กันเรื่อย ๆ สามารถแต่งกลอน 6 กลอน 8 ได้ดี นอกจากนี้วรรณิ โสมประยูร (2542 : 65-66) ยังได้รวบรวมลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยเริ่มเรียนในช่วงอายุ 6-9 ปี ไว้ดังนี้

1. ช่วงอายุ 6 ปี

เข้าโรงเรียน รู้จักใช้ภาษาอย่างมีความคิด ฟังคำศัพท์ได้รู้เรื่อง และรู้จักใช้ประโยคได้หลายแบบ บรรยายรูปภาพ และเติมสิ่งที่ขาดไปจากรูปภาพได้ รู้ความหมายของถดู เช่น หน้าร้อน หน้าฝน อ่านหนังสือสำหรับเด็กง่าย ๆ และจำคำบางคำได้ เขียนประโยคสั้น ๆ ได้

2. ช่วงอายุ 6-7 ปี

พูดมากขึ้นและมักใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลางในการพูด บางครั้งก็ชอบบ่น สามารถใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันได้เพิ่มมากขึ้น ชอบฟังนิทานหรือนิยายที่ยาวขึ้นรู้จักใช้ภาษาแสดงอารมณ์รักใคร่หรือเกลียดชัง และแสดงความรู้สึกของตนเมื่อเห็นด้วยหรือโต้แย้ง สนใจหนังสือที่มีภาพเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติ ชอบหัดอ่านหนังสือด้วยตัวเอง และชอบอ่านเสียงดังเขียนรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้ เพราะสามารถควบคุมการใช้กล้ำมเนื้อมือให้ประสานกับตา

3. ช่วงอายุ 8 ปี

ชอบฟังนิยาย ชอบเล่านิทาน และชอบคุยโอ้อวด ใช้คำที่เป็นนามธรรมได้ รู้เหตุผลและรู้ปัญหามากขึ้น สามารถรับรู้และมีความเข้าใจได้กว้างขวางขึ้น เริ่มใช้ภาษาลับซึ่งเป็นภาษาเฉพาะกลุ่ม (ทั้งพูดและเขียน) เริ่มอ่านหนังสือด้วยตนเองได้ และชอบอ่านเงียบ ๆ ในใจ เขียนได้มากขึ้น และเพิ่มความเรียบร้อยในการเขียน

4. ช่วงอายุ 9 ปี

รู้จักใช้ภาษาเพื่อสื่อความกับผู้ใหญ่ได้ดีขึ้น ชอบความจริงมากขึ้น ไม่ค่อยชอบนิยายเหมือนก่อน ชอบอ่านเรื่องที่ตนสนใจ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับความลับและประวัติบุคคลสำคัญ รู้จักทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำแปลก ๆ และเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น อ่านหนังสือได้เร็วขึ้น ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง และสามารถแปลความจากสิ่งที่อ่านได้ ลายมือดีขึ้นและเขียนจดหมายได้ พัฒนาการของเด็กวัย 6-9 ปีที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ ปิยะดา พูลทาจักร์ (2542 : 156) ซึ่งกล่าวถึงพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กอายุระหว่าง 6-12 ปี ไว้ดังนี้ อายุระหว่าง 6-8 ปี

เด็กสามารถอ่านแจกลูกสะกดคำ และแต่งประโยคปากเปล่าที่ง่าย ๆ ได้ สามารถคัดลายมือและปฏิบัติตามคำสั่งของครูได้อายุระหว่าง 9 ปี เด็กจะอ่านในใจมากกว่าอ่านออกเสียง สามารถพูดได้คล่อง มีการสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความคิดของตนเอง มีทักษะในการฟังดีขึ้นอายุระหว่าง 10-11 ปี มีทักษะในการอ่านเพิ่มขึ้น การสะกดคำคล่องแคล่วขึ้น เพราะอวัยวะต่าง ๆ มีวุฒิภาวะมากขึ้น สามารถจำประโยคยาว ๆ ได้อายุระหว่าง 11-12 ปี เป็นวัยที่ใช้ภาษามากขึ้นและมีความเข้าใจในคำพูดมากขึ้นสามารถสนทนากับผู้ใหญ่โดยใช้คำสุภาพได้ พูดคุยกับเพื่อนโดยใช้ภาษาที่ตนเองถนัดได้เป็นอย่างดี มีความสนใจในการอ่านหนังสือเป็นเรื่อง ๆ ไปจนถึงเรียงความยาว ๆ เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางภาษามาตามลำดับช่วงอายุแล้ว ผู้ปกครองและครูจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กด้วย ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 108) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามทฤษฎีของ (Skinner) ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ภาษาเกิดจากการเริ่มเปล่งเสียงตั้งแต่วัยทารก โดยผู้เลี้ยงดูให้การเสริมแรง เอาใจใส่ และสนับสนุนเฉพาะเสียงที่ใช้อยู่ในสังคม ทำให้ทารกส่งเสียงที่ได้รับแรงเสริมบ่อยครั้งจนคิดเป็นนิสัย เด็กทารกจึงเรียนภาษาของตนจากการเลียนแบบผู้เลี้ยงดู ซึ่งการใช้แรงเสริมนี้เป็นสาเหตุในการปลูกฝังความสามารถทางภาษาให้แก่เด็ก นอกจากการใช้แรงเสริมแล้ว นที เรือนแก้ว (2539 : 14) ยังได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่าเป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ถ้านักเรียนมีโอกาสฝึกมากก็จะช่วยให้มีความคล่องแคล่วชำนาญมาก ทั้งนี้ ผู้ที่มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทยของเด็กก็คือครูผู้สอนพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนเป็นอย่างยิ่ง ครูแต่ละคนอาจใช้วิธีการสอนแตกต่างกัน ครูที่รู้จักใช้จิตวิทยา มีความเมตตา ยิ้มแย้มอยู่เสมอ และมีความเป็นกันเองกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมนักเรียนได้มาก ถ้าครูไม่เอาใจใส่ในการสอน ใช้วิธีข่มขู่ลงโทษจะเป็นผลเสียต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก ตรงกันข้ามถ้าครูรู้จักใช้หลักการและเทคนิควิธี ตลอดจนประสบการณ์ทางการสอน และเข้าใจเด็ก ก็สามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาได้ดี ความเห็นของ นที เรือนแก้ว สอดคล้องกับความเห็นของ วรณี โสมประยูร (2539 : 67-71) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาไว้ดังนี้

1. ครู เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับนักเรียน เพราะนักเรียนจะเรียนรู้และเลียนแบบจากครูตลอดเวลา ถ้าครูมีความรู้ เจตคติ บุคลิกภาพความสามารถในการใช้ภาษาและการสอนที่ดี จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนดี และมีประสิทธิภาพสูง
2. นักเรียน นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาดี อารมณ์ดี สนใจในภาษามีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิม ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนดี
3. สภาพแวดล้อม ถ้านักเรียนพูดภาษากลางได้ ฐานะความเป็นอยู่ในครอบครัวดี

ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน บรรยากาศในการเรียนดี เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนจะส่งผลให้พัฒนาทักษะทางภาษาดีขึ้น จิวรรณ อุหาภินันท์ (2542 : 51) กล่าวว่า เด็กแต่ละคนมีความสนใจและความสามารถในการอ่านที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา อายุ เพศ ความถนัดตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางบ้าน โรงเรียน เพื่อนตลอดจนชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545 : 229) ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเร็วหรือช้าขึ้น ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการ เช่น จำนวนพี่น้อง เพศ (หญิงพัฒนาเร็วกว่าชาย) ลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ขนาดของครอบครัว สติปัญญาของเด็กเอง รวมถึงความเอาใจใส่ต่อเด็กจากบุคคลในครอบครัวด้วยนอกจากนี้ ปิยะดา พูลทาจาร์ (2542 : 157) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กวัยประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. เพศ เด็กหญิงมักมีความสามารถเหนือกว่าเด็กชายในด้านการใช้ศัพท์เสียง จำนวนคำศัพท์ในการพูด จนถึงอายุประมาณ 10 ปี
2. ขนาดและ โครงสร้างของครอบครัว ลูกคนเดียวมักใช้เวลาส่วนใหญ่กับผู้ใหญ่ จึงมีความสามารถในการใช้ภาษาเหนือกว่าเด็กที่มีพี่น้องหลายคน และลูกฝาแฝดมักมีพัฒนาการด้านการพูดช้าเล็กน้อยเนื่องจากลูกฝาแฝดมักใช้ภาษาเฉพาะระหว่างกันเอง
3. ชั้นของเศรษฐกิจ เด็กจากครอบครัวที่อยู่ในเศรษฐกิจสังคมต่ำ มีคำศัพท์น้อยกว่าอ่านหนังสือได้ช้ากว่า การออกเสียงด้อยกว่าเด็กจากครอบครัวชั้นกลาง
4. การขาดโอกาสที่จะพูดกับผู้ใหญ่ เด็กที่ถูกเลี้ยงในสถานสงเคราะห์เด็กและในโรงพยาบาล จะพัฒนาการใช้ภาษาได้ช้ากว่าส่วนเฉลี่ยของเด็กที่ไม่ได้อยู่ในสถานสงเคราะห์
5. เด็กที่ใช้ภาษาปนกันสองภาษา (Bilingualism) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในบ้านที่พูดได้สองภาษา มักใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้องตามมาตรฐานได้ช้า เช่น เด็กลูกจีนอาจพูดภาษาไทยได้ไม่ดีเมื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นส่วน ปิรันธนา สุกศล (2543 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า ครู นักเรียน และสภาพแวดล้อมมีผลโดยตรงกับการพัฒนาภาษาของเด็ก ถ้าครูสอนดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษา ใช้แรงเสริมให้เหมาะสม นักเรียนร่างกายแข็งแรงสติปัญญาดี มีความพร้อมความต้องการที่จะใช้ภาษา มีทัศนคติที่ดี สภาพแวดล้อมที่ดี สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้มีการพัฒนาทางภาษาดีขึ้น

จากลำดับขั้นพัฒนาการทางภาษาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กตามที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สรุปได้ว่า ลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะค่อย ๆ พัฒนาการตามลำดับขั้นและเรียงลำดับต่อเนื่องไปตามอายุ ดังนั้นจึงควรศึกษาถึงพัฒนาการทางภาษาก่อนที่เด็กจะเริ่มอ่านและเขียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามลำดับอายุของเด็กให้เหมาะสม ตลอดจนตระหนักถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา อันประกอบ

ไปด้วยความพร้อมและความสนใจของตัวเอง ลักษณะของครอบครัว เพื่อน รวมทั้งครูและผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ซึ่งมีส่วนช่วยในการให้แรงเสริมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับเด็กได้

การอ่าน

จิตวิทยาการอ่าน

การศึกษาเรื่องของการอ่านให้มีความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “จิตวิทยา” โดยเฉพาะ “จิตวิทยาการอ่าน” ทั้งนี้เพราะจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจของมนุษย์โดยตรง ในเมื่อการอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มนุษย์แสดงออกมา จึงเกี่ยวพันโดยตรงกับจิตวิทยา ทั้งในแง่การอ่านขั้นพื้นฐานและการอ่านในขั้นสูงที่ต้องอาศัยการพัฒนาด้านการอ่านเป็นหลัก ดังจะเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความหมายของจิตวิทยาการอ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 96-97) ได้ให้ความหมายของจิตวิทยาการอ่าน ดังนี้ จิตวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยการศึกษาสภาพของสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์และสัตว์ จิตวิทยาเป็นกึ่งการศึกษาเกี่ยวกับสภาพจิตใจ แต่โดยที่จิตใจเป็นนามธรรม ซึ่งเราไม่อาจมองเห็นได้ ดังนั้นนักจิตวิทยาจึงต้องศึกษาพฤติกรรมมนุษย์และสัตว์เพื่อที่จะรู้ว่ามนุษย์และสัตว์เหล่านั้นทำปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไร การศึกษาค้นคว้าและผลการทดลองทำให้ผู้ที่ศึกษาวิชานี้รู้และเข้าใจธรรมชาติต้นเหตุแบบอย่างของปฏิกิริยาทางพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ จิตวิทยาช่วยให้เข้าใจว่าเหตุใดคนเราจึงเหมือนกันบางประการ และมีลักษณะแตกต่างกันบางประการ ถ้าหากได้ศึกษาวิชานี้อย่างลึกซึ้งแล้วจะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

การอ่าน คือ การแปลความหมายหรือสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดให้ได้ความหมายอย่างสมบูรณ์ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน ซึ่งประสบการณ์เดิมของผู้อ่านนับว่าเป็นตัวช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่อ่าน จึงถือว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพราะในการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านต้องมีการรับรู้คำ เกิดความรู้สึกความเข้าใจในความหมายของสิ่งที่อ่านเกิดภาพพจน์ในขณะที่อ่าน และมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน การอ่านจึงมิใช่เป็นการรับรู้คำเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการอ่านที่กล่าวถึงนี้จึงเป็นการอ่านในแง่ของการอ่านเพื่อความหมายและเป็นกระบวนการคิด

ดังนั้น “จิตวิทยาการอ่าน” จึงหมายถึง การนำเอาหลักวิชาการทางจิตวิทยามาเป็นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมความคิดจากสิ่งพิมพ์ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลอย่างดีที่สุดตามความมุ่งหมาย

แนวคิดของนักจิตวิทยาต่อการอ่าน

แนวคิดของ กายี่ (Gagne. 1974 : 27-26 : อ้างใน สุขุม เฉลยทรัพย์ 2531 : 96-98) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

1. ผู้เรียน (The Learner) ซึ่งประกอบด้วยอวัยวะรับสัมผัส 5 ชนิด (คือ หู ตา จมูก ลิ้นและกาย) ระบบประสาทส่วนกลาง (A Central Nervous System) และกล้ามเนื้อ (Muscles)
2. สิ่งเร้า (Stimulus) หรือประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเร้าหมายถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน สำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้าได้แก่ สถานการณ์หลายๆสถานะที่เกิดขึ้นรอบตัวผู้เรียน
3. การตอบสนอง (Response) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งเร้า เช่น น.ส.เพ็ญศรี ห่อริมฝีปากเมื่อเห็นมะนาว ในที่นี้มะนาวเป็นสิ่งเร้า การห่อปากคือ การตอบสนอง เพราะผู้เรียนรู้ว่ามะนาวเปรี้ยว ฯลฯ

ดังจะกล่าวได้ว่านักจิตวิทยา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านไว้แล้ว และสามารถนำมาใช้ในการฝึกทักษะการอ่านได้เป็นอย่างดี

ความหมายของการอ่าน

ความหมายของการอ่านตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า การอ่านไว้ในหน้า 1364 ว่า อ่าน ก.ว่าตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกต หรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

จากความหมายที่ให้ไว้ดังกล่าว ถ้าพิจารณาเฉพาะความหมายทั่วไป น่าจะมีความหมายแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ว่าตามตัวหนังสือ ซึ่งน่าจะหมายถึง การอ่านออกเสียง
2. การดูหรือความเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ ควรจะหมายถึง การอ่านในใจ
3. สังเกตหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ น่าจะหมายถึง การอ่านสัญลักษณ์

เครื่องหมายต่างๆ เช่น กราฟ ตาราง แผนภูมิสีหน้าท่าทาง ฯลฯ นอกจากการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง

สนิท ฉิมเล็ก (2540 : 149) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การแปลอักษรออกมาเป็นความคิด แล้วนำความคิดเปล่งเสียงออกมาเป็นเสียงอ่าน และนำความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสื่อความหมาย

ทัศนีย์ ปิ่นสุวรรณ (2541 : 151) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผลและเข้าใจความหมาย ตลอดจนสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

กองทัพ เลือบพนิชกุล (2542 : 81) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เป็นขั้นตอนของการรับสาร โดยผู้อ่านใช้ประสาทสัมผัสทางตา รับภาพ คือ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่นใดผ่านกระบวนการคิด เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องราวนั้น ๆ แล้วตีความหมายออกมา

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 941) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “ อ่าน ” หมายถึง ว่าตามหนังสือ อ่านออกเสียงตามหนังสือ ดูหรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ สังเกต หรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ

กรมวิชาการ (2544 : 7) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นการแปลความหมายของอักษร ออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกันกับเรื่องราวที่ผู้เขียน เขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 121) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

มังขวัญธรรม ฉ่ำชื่นเมือง (2544 : 5) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้คนกับข้อมูลเชิงสัญลักษณ์ การอ่านมักจะเป็น การเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจำได้ ความรู้ของผู้อ่านเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของอักขระกระบวนการนี้ ต้องเกิดขึ้นก่อนการอ่านจริง ๆ จะเริ่มต้น
2. การซึมซับ ประสานกับความรับรู้ทางสติปัญญา กระบวนการทางกายภาพ เมื่อแสงสว่างสะท้อนจากตัวหนังสือเข้าสู่การรับรู้ด้วยตาถ่ายทอดผ่านประสาทไปยังสมอง
3. บูรณาการภายในความเข้าใจพื้นฐานและหมายถึงการเชื่อมต่อส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสม
4. บูรณาการภายนอกรวมไปถึงการวิเคราะห์ การวิจารณ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, 6) ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ดังนี้ การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจ เรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจาก เรื่องราวที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้

จากความหมายของการอ่าน ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยการ ใช้สายตาสัมผัสอักษรแล้วเกิดการรับรู้และเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจตรงกัน ซึ่งผู้อ่านแต่ละคนสามารถนำ

ประสบการณ์ความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะการรับสารจากสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทักษะการอ่านมีความสำคัญมากในการเรียนรู้และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

เถลิง แก้วเสน่ห์ (2541 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า ความสำเร็จในชีวิต การเรียน การศึกษาและการประกอบอาชีพหลายอย่างขึ้นอยู่กับ การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง ถ้าคิดให้ละเอียดถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่าในชีวิตคนเรานั้น แทบทุกอาชีพและระดับไม่อาจหลีกเลี่ยง การอ่านได้เลย โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่เพื่อการอ่าน ทั้งนี้เพื่อสัมฤทธิ์ ผลในชีวิตการเรียน การศึกษาและการประกอบอาชีพ

นภค จันทรเพ็ญ (2542 : 74) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะ ในยุคปัจจุบันที่มีหนังสือให้เลือกอ่านได้มากมาย การอ่านช่วยให้เราสามารถหาความรู้ความบันเทิง สร้างเสริมประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ทั้งด้านการศึกษา อาชีพการงาน และการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคม

มุกดา ลิขลับ (2542 : 121) กล่าวถึงการอ่านว่า หนังสือเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ได้รับข้อมูล ข่าวสารความก้าวหน้าของโลกได้อย่างดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช มี พระบรมราโชวาทในพระราชพิธีเปิดงานหนังสือระหว่างชาติและงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 เกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านว่า “ หนังสือเป็นเสมือนเครื่องมือรวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิดวิทยาทุกด้าน ทุกอย่างที่มนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดค้นและพากเพียรพยายามบันทึก รักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปที่ใดความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น ”

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็น เครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้่าน ทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอยู่เสมอก็ช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความ ชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ที่ครูเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้ นักเรียน อ่านได้สม่ำเสมอ

สันท โสภาส (2545 : 94) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็น สิ่งจำเป็นสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ฝึกฝนให้มีทักษะการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ชอบการใฝ่หา ความรู้ และหมั่นติดตามความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ด้วยการอ่านอยู่เสมอ

เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาชีวิตแห่งตนและสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546 : 6) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ
2. การอ่านเป็นเครื่องมือให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางาน
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน เมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญา เป็นคนฉลาดรอบรู้ได้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความบันเทิงเพลิดเพลินใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขแก่ตนเองที่ง่ายที่สุดและได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจแลบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข การอ่านเป็นกระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้า และการอ่านนั้นมีความสำคัญในยุคข้อมูลข่าวสารแบบปัจจุบัน คนที่อ่านเก่งจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ยังไม่รู้หนังสือหรืออ่านไม่เก่งจะปรับตัวให้เข้ากับความจริงก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ค่อนข้างยาก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2541 : 7)

การอ่าน คือความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา (ฉวีวรรณ อุหาภินันท์. 2542 : 1) จึงสรุปได้ว่า การอ่านนั้นคือกระบวนการความคิดในการรับสาร โดยผู้อ่านแปลความหมายของสัญลักษณ์ ภาพ ตัวอักษร คำ และข้อความที่ผู้เขียนหรือผู้ส่งสารพิมพ์หรือเขียนขึ้นมาแล้วเกิดความเข้าใจที่ตรงกันการอ่านนั้นมีความสำคัญดังที่บันลือ พฤกษ์วัน (2538 : 10-11) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. เด็กที่อ่านได้ ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถเรียนและเล่นร่วมกับเพื่อน ๆ ได้
3. การอ่านเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเพราะ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาไม่อาจจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด
4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจและการปรับปรุงอาชีพ

5. สามารถรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ของบ้านเมือง และการปกครองได้ดี

6. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพินิจ เลือกตัดสินใจที่จะเลือกตัวแทน

ในด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. การอ่านเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังได้รับความเพลิดเพลิน และช่วยพัฒนาจิตใจ

8. การอ่านช่วยให้รอบรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสารการพยากรณ์อากาศ เพื่อการปรับตน ปรับปรุงอาชีพ ยิงสังคมเจริญขึ้นมากเท่าใด การอ่านก็จะทวีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น จากความเห็นของ บันลือ พงษ์ชนะวัน เกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านนั้นสอดคล้องกับความเห็นของ วรณิ โสมประยูร (2542 : 121-122) ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีโอกาสศึกษาและชื่อเสียง

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัยการบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิด นับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลปะจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษณ์มรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้นอกจากนี้ ฟ็อน เปรมพันธุ์ (2542 : 105) ยังได้กล่าวสรุปความสำคัญของการ

การอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการของการรับสารที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารและความเจริญก้าวหน้าในความรู้ทุกประเภทล้วนปรากฏเผยแพร่ในรูปของสิ่งพิมพ์เกือบทั้งสิ้น ปัจจุบันแม้ว่าจะมีสื่ออื่น ๆ เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของมนุษย์มากขึ้น แต่การอ่านก็ยังถือว่าเป็นสิ่งดีที่ไม่อาจนำสื่ออื่น ๆ มาทดแทนได้ หนังสือนั้นเป็นกุญแจดอกสำคัญที่ไขไปสู่โลกแห่งสรรพวิทยาการ โลกแห่งความเพลิดเพลินและจินตนาการ โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ รัชนีวรรณ ปัทมานนท์ (2540 : 13) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะแสวงหาความรู้แปลกใหม่ได้อย่างกว้างขวาง เป็นการลงทุนที่น้อยแต่ได้ผลคุ้มค่า ความรู้ที่ได้จากการอ่านยังสามารถนำไปใช้ในการพูดและการเขียนได้อีกด้วย นอกจากนี้การอ่านที่ใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองเป็นอันดี จะมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในชีวิตได้อย่างมาก การอ่านจึงมีประโยชน์และจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ดังนั้น จึงสรุปความสำคัญของการอ่านได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ เพราะสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ในข่าวสารและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนช่วยพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต และได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญคือ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความคิด มีความฉลาด รอบรู้ ทันเหตุการณ์ ข่าวสารต่าง ๆ และการอ่านยังเป็นเครื่องมือที่สามารถทำให้ชีวิตของเราประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเล่าเรียน หรือการประกอบอาชีพการงาน

องค์ประกอบของการอ่าน

สนิท ตั้งทวี (2538 : 9) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์อย่างหนึ่งซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

1. ผู้อ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
2. ตัวอักษร ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้วอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายของตัวอักษรก็จะไม่ถือว่าเป็นการอ่าน
3. ความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจนสามารถเข้าใจความหมายตัวอักษรก็จะถือว่าเป็นการอ่าน แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะมีเพียงทักษะด้านความเข้าใจศัพท์เท่านั้น
4. การเลือกความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษรและสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดในหลาย ๆ ความหมายของคำที่ถูกล้อมรอบด้วยบริบทได้อย่าง

ถูกต้อง โดยอาศัยการพิจารณาด้วยเหตุผลเช่นนี้ จะถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ เพราะมีทักษะทางด้านความเข้าใจ เนื้อหา เรื่องราว และความคิดเชิงวิจารณ์มากขึ้น

5. การนำไปใช้ การอ่านที่มีความสมบูรณ์ที่สุดได้ก็คือเมื่อ ผู้อ่านมีกระบวนการที่ต่อเนื่องคือผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร สามารถเลือกหาความหมายที่ดีหรือถูกต้องที่สุด และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่าน จนกระทั่งเกิดประโยชน์แก่ตนเองต่อสังคมต่อไป การอ่านเช่นนี้ถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ที่สุด หรือ อาจจะเรียกว่า “อ่านเป็น” เพราะมีความคิดเชิงสร้างสรรค์เพิ่มเติม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านนั้นจะต้องมีผู้อ่าน มีตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เข้าใจความหมาย เลือกหาความหมายที่ดีที่ถูกต้องที่สุดและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การสร้างความพร้อมในการอ่าน

ความพร้อม คือ สภาพของบุคคลที่จะสามารถกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างราบรื่นและบังเกิดผลดีถ้าขาดความพร้อมก็อาจเกิดปัญหาอุปสรรคไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ความพร้อมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. วุฒิภาวะ
2. แรงจูงใจ
3. การได้รับการฝึกฝน การเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม

ความพร้อมในการเรียนภาษาไทย หมายถึง การที่ผู้เรียนมีวุฒิภาวะทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความสนใจ ความต้องการ ความรู้และประสบการณ์พื้นฐานเพียงพอที่จะใช้ในการเรียนภาษาไทยได้ดีทั้งในการฟัง พูด อ่านและเขียน แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านดังนี้

1. ความพร้อมในการอ่าน

1.1 ก่อนการอ่านทุกครั้งควรสำรวจความพร้อมของตนด้วยว่ามีมากน้อยเพียงใด ความพร้อมที่กล่าวถึงนี้หมายรวมถึงความพร้อมทางกาย ทางจิตใจ และสภาพแวดล้อม

1.2 ความพร้อมทางใจ ได้แก่ ต้องมีจุดมุ่งหมายแน่ชัดในการอ่านว่าอ่านข้อความนี้เพื่ออะไร เพื่อความรู้ เพื่อสอบ หรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น นอกจากนั้นต้องมีสมาธิในการอ่าน ปราศจากความกังวลใด ๆ

1.3 ความพร้อมทางสภาพแวดล้อม หมายถึง ควรเลือกอ่านในสถานที่ที่เหมาะสมกับการอ่าน บรรยากาศดี แสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวน ถ้าไม่สามารถหาสภาพแวดล้อมที่ดีพร้อมได้ ก็ใช้ว่าจะไม่ต้องอ่าน เพราะความจริงสิ่งที่สำคัญมากในการอ่านก็คือสมาธิ หากผู้อ่านมีสมาธิแล้วไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใดย่อมไม่หวั่นไหวและสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ฟีกท่าทางการอ่าน

2.1 ท่าทางการอ่าน นั่งหรือยืนอ่านตามสบายแต่หลังไม่งอ หน้าตรงเหลือบตาลง มองหนังสือ

2.2 ระยะห่างระหว่างตากับหนังสือประมาณ 1 ฟุต

2.3 การจับหนังสือ ถ้านั่งอ่าน ให้วางหนังสือบนโต๊ะ มือซ้ายจับขอบหนังสือ ด้านบน มือขวาใช้นิ้วชี้สอดในท่าเตรียมเปิดหน้าถัดไป ถ้ายืนอ่าน มือขวาสอดรองรับด้านล่าง หางข้อมือใช้นิ้วสอดเตรียมเปิดหน้าถัดไป ถือหนังสือไว้ระดับอกเอียงด้านบนเข้าหาตัว ท่ามุมประมาณ 45 องศา ฟีกการกวาดสายตจากซ้ายไปขวา

2.4 ฟีกการสังเกตและเปรียบเทียบให้ระบายสีภาพที่แตกต่างจากพวกให้ระบายสีภาพที่เหมือนกัน ให้โยงเส้นพยัญชนะที่เหมือนกัน

2.5 ฟีกการกวาดสายตจากซ้ายไปขวา

2.6 ฟีกอ่านคำที่มีสระเหมือนกันจากภาพ

2.7 ฟีกอ่านคำจากบัตรคำประกอบภาพ โดยให้จับคู่บัตรคำที่เหมือนกับบัตรคำประกอบภาพแล้วอ่าน

2.8 ฟีกจำพยัญชนะและสระด้วยการเล่นเกมจับคู่ ในระยะแรก ๆ ครูควรเลือกพยัญชนะที่จำและเขียนได้อย่างง่ายก่อน

2.9 ฟีกการจัดลำดับความคิด ด้วยการให้นักเรียนฟังเรื่องราวและจำลำดับเหตุการณ์ว่า เหตุการณ์ใดเกิดก่อนหลัง หรือตั้งคำถามให้นักเรียนหาคำตอบหรือดูภาพแล้วพิจารณาว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร เรื่องราวในภาพสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันอย่างไร อะไรควรเกิดก่อน อะไรควรเกิดหลัง สามารถอธิบายเหตุและผลได้

2.10 ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพ ประมาณ 1- 2 นาที

2.11 ฟีกการใช้หนังสือ เป็นการฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยหนังสือ รักหนังสือ ชอบการอ่าน อยากอ่านหนังสือเอง และรู้วิธีการใช้หนังสือและการเก็บรักษา ด้วยการหาหนังสือสำหรับเด็กที่มีภาพสี สวยงาม รูปเล่มดึงดูดความสนใจ และทนทานสำหรับเด็กมาให้นักเรียนโดยครู สนทนาเกี่ยวกับภาพในหนังสือว่ามีใครทำอะไรบ้าง ให้นักเรียนลองเล่าเรื่องตามจินตนาการ หรือครูจะอ่านให้นักเรียนฟัง ระหว่างนั้นก็สอนวิธีจับและเปิดหนังสือที่ถูกต้องวิธี เมื่ออ่านหนังสือเสร็จก็สอนวิธีเก็บหนังสือให้เป็นระเบียบจะได้ติดเป็นนิสัยที่ดีติดตัวนักเรียน

กรมวิชาการ (2544 : 46) ได้กล่าวถึงการสร้างความพร้อมในการอ่าน คือ ผู้อ่านต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่อง อ่านคำนำให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์การอ่าน จะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อความรู้ วางแผนการอ่านโดยอ่านหนังสือตอนใดตอน

หนึ่งว่ามีความยากอย่างไร หนังสือมีความยาวมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่างไร เหมาะสมกับผู้ใดบ้างที่จะอ่าน เค้าความว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง เตรียมสมุด ดินสอ สำหรับจดบันทึกข้อความอ่านหรือเนื้อเรื่องที่ที่สำคัญขณะอ่าน

สรุปได้ว่า การสร้างความพร้อมในการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่ง ในการเตรียมการอ่านขั้นต้น ซึ่งก่อนการอ่านทุกครั้งผู้อ่านควรสำรวจความพร้อมของตนเองก่อน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจและสภาพแวดล้อม เมื่อมีความพร้อมในทุกด้านแล้ว ก็จะทำให้การอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่าน ได้อย่างเต็มที่

การสอนอ่านในระดับประถมศึกษา

การสอนอ่านในระดับประถมศึกษานั้น จำเป็นต้องมีแนวทาง มีหลักการสอน และขั้นตอนในการสอน จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนอ่านไว้หลายวิธี ดังต่อไปนี้ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 37) กล่าวถึงแนวทางในการสอนอ่านไว้ดังนี้

1. การสอนอ่านแก่เด็กต้องมีจุดหมาย เพื่อให้เด็กได้ประโยชน์จากการอ่าน มิใช่เพื่อให้เด็กอ่านออกเท่านั้น แต่ต้องรู้ความหมายด้วย
2. การสอนอ่านต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะทุกวิชาต้องมีการอ่าน จึงมีโอกาสนที่จะดำเนินการสอนอ่านในทุกวิชาได้
3. ครูต้องเข้าใจในพัฒนาการทางสมองในการอ่านของเด็กแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน บางคนอ่านได้ช้า บางคนอ่านได้เร็ว ครูจึงต้องแบ่งเป็นหมู่ ๆ และสอนตามกำลังสมองของเด็ก ซึ่งเด็กบางคนต้องช่วยเหลือเป็นพิเศษ
4. ครูควรหาวิธีสอนหลาย ๆ แบบ มีอุปกรณ์มาเสริม เช่น หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น หรือการเล่าเรื่องให้เด็กฟังเพื่อจะได้กระตือรือร้นที่จะอ่านเรื่องที่เล่า
5. เด็กที่ยังไม่พร้อมจะอ่าน ไม่ควรบังคับฝืนใจให้เด็กอ่าน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนุกและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน แต่ควรหาสิ่งเร้ามาจูงใจและช่วยผู้ให้เด็กอยากอ่าน เช่น ให้อุปกรณ์ เล่าเรื่องย่อ ๆ ให้ฟัง เป็นต้น
6. สร้างความสนใจในขั้นแรกให้เด็กรู้สึกอยากอ่าน โดยการสอนอ่านเป็นประโยค เพื่อให้เด็กรู้เรื่องราวในหนังสือก่อน
7. ครูควรสอนอ่านออกเสียงและอ่านในใจพร้อมกันไป โดยสอนเป็นกลุ่ม ๆ ดีกว่าสอนทีละตัวทั้งชั้น ทั้งนี้ต้องมีวิธีการควบคุมเด็กให้รู้จักทำงานด้วยตนเอง แม้ว่าในระยะแรกอาจเกิดความวุ่นวายบ้าง
8. ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ ครูต้องไม่จู้จี้เกินไป แต่จะคอยช่วยเหลือให้เด็กรู้วิธีอ่าน ที่ถูกต้องและเหมาะสมตามควรแก่วัย

9. ควรมีการทดสอบความสามารถในการอ่านเป็นระยะ ๆ เด็กที่มีความบกพร่องในการอ่านต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคลสำหรับขั้นตอนในการสอนอ่านออกเสียงนั้น วัลลภ กันทรพิชัย (2541 : 58-61) กล่าวว่า มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการอ่าน โดยจัดกิจกรรมการอ่านสำหรับบทเรียน การหาคำยากในบทเรียน และฝึกอ่านคำยาก

2. ขั้นสอนการอ่านออกเสียง โดยครูสาธิตการอ่าน นักเรียนฝึกอ่านกับครู นักเรียนฝึกอ่านกับเพื่อน และนักเรียนฝึกอ่านตามลำพัง

3. ขั้นจัดกิจกรรมหลังการอ่าน โดยฝึกอ่านตามรูปแบบต่าง ๆ ฝึกคัดและเขียน และวาดภาพประกอบเรื่องในส่วนของ รัชช วันชูชาติ (2542 : 105) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของกิจกรรมการสอนอ่านไว้ดังนี้

1. ครูสาธิตการอ่านให้นักเรียนฟัง นักเรียนดูหนังสือและสังเกตการอ่าน การเว้นวรรคตอน การใช้น้ำเสียง

2. นักเรียนฝึกอ่านกับครู โดยให้อ่านเป็นแถว เป็นกลุ่ม อ่านทีละคน สลับกันไป

3. นักเรียนฝึกอ่านกับเพื่อน โดยอ่านให้เพื่อนฟังและช่วยกันแก้ไข

4. นักเรียนฝึกอ่านตามลำพัง ให้นักเรียนฝึกอ่านด้วยตัวเอง

นอกจากนี้ ทศนีย์ สุขเมธี (2542 : 24) ยังได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการสอนอ่าน ดังนี้

1. ครูควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน

2. ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. นักเรียนมีความสนใจในการอ่านแตกต่างกัน บางคนชอบอ่านหนังสือทุกประเภททุกโอกาส บางคนสนใจบางประเภท และช่วงของความสนใจก็แตกต่างกัน

4. ครูควรคำนึงถึงการมุ่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการอ่าน

5. ฝึกในด้านการจับหนังสือ ท่างัก การรู้จักเลือกหนังสืออ่าน

6. ฝึกในด้านความเร็วในการอ่าน และอ่านให้ถูกวิธี

7. หลังจากฝึกอ่านแล้วควรมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ให้เขียนแสดงความคิดเห็น ให้ตอบคำถามจากเนื้อหาที่อ่าน ให้ออกมาพูดสรุปเรื่องราวที่อ่าน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสอนอ่านให้กับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นนั้นควรคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคน โดยใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกันไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอน สอนโดยใช้คำที่เด็กคุ้นเคย มีการฝึกฝนทบทวน ตลอดจนสร้างนิสัยให้รักการอ่าน นอกจากนี้ยังควรคำนึงถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเสียง

ไม่ชัดของนักเรียน เพื่อสร้างพื้นฐานที่ดีในการนำการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การเขียน

ความหมายของการเขียน

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ดังนี้

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นการสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสารและจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน

สุจริต เพียรชอบ (2540 : 69) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อน ยากกว่าทักษะการฟัง การพูด และการอ่านเพราะการเขียนจะต้องมีความรู้ดี รู้จักคำถามมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำ ผูกประโยคให้ถูกต้อง และสื่อความหมายได้ ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ

กรมวิชาการ (2544 : 114) ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียน คือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้ส่งสารออกไปเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสาร สามารถอ่านเข้าใจ ได้ความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการเหล่านั้น ถ้าผู้เขียนขาดความรู้ที่จะเขียนข้อความที่แสดงออกไปย่อมไม่มีแก่นสาร

มะลิ มกรามณี (2541, 61) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ใช้ในการส่งสารเพื่อสื่อความคิดหรือเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับ เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความรู้สึกของมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกเรื่องราว ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม อีกทั้งสืบทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ จากอดีต ต่อเนื่องถึงปัจจุบันจวบจนอนาคต

กองทัพ เคลือบพินิจกุล (2542 : 53) กล่าวถึงการเขียนว่า การเขียนคือ ทักษะการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกกับข่าวสาร เป็นการสื่อสาร สื่อความหมายโดยใช้ตัวหนังสือตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในการพูดเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความมุ่งหมายตามผู้เขียน การเขียนจึงเป็นทักษะที่มีหลักฐานถาวรปรากฏอยู่นานและงานเขียนจะเกิดผลดีหรือผลเสียนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาและกลวิธีการเขียนของผู้เขียน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 28) ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึง การถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งในการสื่อสารด้วยตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ต่าง ๆ จากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้รับสาร ได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งการเขียนนับเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนยากกว่าทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน แต่อย่างไรก็ตามการเขียนก็เป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนจนเกิดความชำนาญได้

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทักษะการเขียนนับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมากดังที่ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเอาไว้หลายประการ ดังนี้

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2542 : 54) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนว่า การเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ในสังคม วัตถุประสงค์ทางด้าน อารยธรรมทางภาษา ช่วยถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญา เป็นอาชีพสุจริต เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนและเป็นเครื่องจรรโลงใจแก่สังคมมนุษย์ให้ความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย

วรณี โสมประยูร (2542 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน ไว้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของตนออกมาเสนอต่อผู้อ่าน เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ซึ่งตนเคยมีประสบการณ์มาก่อน เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม พัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กรมวิชาการ (2548 : 24) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกรักของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับการสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต อนาคต และปัจจุบัน
4. เป็นเครื่องมือใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิด ให้กว้างไกล และได้รวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
9. เป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึก เป็นการส่งสารให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ซึ่งการเขียนเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจึงจะสามารถเขียนหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนที่ดีจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ดังที่ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้ กรมวิชาการ (2548 : 24-25) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียน ไว้ดังนี้

1. ความชัดเจน ความชัดเจนในถ้อยคำ จะช่วยให้การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านได้ตรงกัน ความชัดเจนที่ว่านี้ได้แก่
 - 1.1 การใช้คำที่รู้จักกันคืออยู่แล้ว
 - 1.2 การใช้คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจ ได้แก่ การใช้คำที่ให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพและเข้าใจได้ชัดเจน
 - 1.3 การใช้คำที่หมดจด คือ การใช้คำที่มีความสมบูรณ์ไม่ละคำใดคำหนึ่งไว้
2. ความเรียบง่าย ได้แก่ การใช้คำที่มีความสมบูรณ์ไม่ละคำใดคำหนึ่งไว้ ภาษาที่เรียบง่ายนั้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือยหรืออ้อมค้อม คำปฏิเสธ ช้อนปฏิเสธ
3. ความกระชับ คือ การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายชัดเจนและมีน้ำหนัก ดังที่มีผู้กล่าวว่า “ ถ้าสามารถแสดงความคิดให้เข้าใจตรงกันได้ด้วยคำเพียง 5 คำแล้ว การใช้คำถึง 10 คำก็นับเป็นการสูญเปล่า”
4. ความประทับใจ ความประทับใจเกิดจากการที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้่าน ถ้อยคำที่ว่านี้อาจเกิดจากการเน้นคำ การเรียงลำดับคำในประโยค การใช้คำที่ขัดแย้งกันในประโยค หรืออาจใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพก็ได้
5. ความไพเราะ ได้แก่ การเลือกคำที่มีเสียงราบรื่น ไพเราะหู ความราบรื่นของถ้อยคำ ทำให้งานเขียนมีความไพเราะ การสร้างคำที่ไพเราะนั้น มีวิธีดังนี้คือ อย่าผูกประโยคให้ยืดยาวซ้อนกันหลายประโยค อย่าใช้คำซ้ำในที่ใกล้ ๆ กัน อย่าใช้คำที่มีเสียงเหมือน ๆ กันในที่ใกล้กัน ไม่ควรใช้คำกริยาหลายคำในประโยคเดียวกัน ไม่ควรใช้บุพบท สันธาน โดยไม่จำเป็น และอย่าจบประโยคโดยใช้คำห้วน ๆ
6. สลีลา หมายถึง ความราบรื่นของถ้อยคำ ผู้เขียนที่มีความสามารถในการเขียนจะรู้จักเลือกสรรคำมาใช้ผูกประโยคให้อ่านออกเสียงแล้วฟังสนิทหู นอกจากนั้นถ้อยคำในประโยคหรือข้อความต่าง ๆ ควรให้มีลักษณะที่สมดุลกันด้วย

7. การสร้างภาพ เป็นเทคนิคการเขียนที่ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ การเขียนเพื่อสร้างภาพนั้นจะต้องใช้คำที่ให้ความรู้สึกและมีอารมณ์ เช่น ความตระการ ถ้อยคำที่ใช้ควรเป็นคำแสดงอาการ เช่น เคว้งคว้าง โงงเงก หรือคำแสดงภาพ เช่น ชุ่มมะลิเลื้อย แสงแดดระยิบระยับ ต้นไม้ใหญ่ใบครีမ် การใช้คำรูปธรรมโดยวิธีเปรียบเทียบจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้มองเห็นภาพชัดเจน

8. โครงสร้างของประโยค มีส่วนสำคัญที่ควรกล่าวถึง คือ การลำดับของวลี อนุประโยค กฎแห่งความใกล้ชิด ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความพาดพิงถึงกันต้องอยู่ใกล้ชิดกัน นั่นคือส่วนขยายต้องอยู่ใกล้ชิดกับคำที่ถูกขยาย กฎแห่งความก่อนหลัง ลักษณะของกฎนี้ อยู่ที่ว่า การเน้นประโยคโดยเน้นที่ลำดับความก่อนหลัง ที่สำคัญที่สุดคือ จะเน้นตอนปลายเพื่อความหนักแน่นของประโยค ประโยคกระชับและประโยคหลวม ประโยคกระชับ คือ งานเขียนที่เอาข้อความสำคัญไปไว้หลังประโยคหลังสุด ให้ประโยคต้นเป็นประโยคที่ชักนำความสนใจและก่อให้เกิดความสงสัย ผู้อ่านจะต้องอ่านไปจนจบ มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจเรื่อง ประโยคลักษณะนี้เป็นประโยคที่ดี เพราะสามารถชักความสนใจของผู้อ่านไว้ได้ ประโยคหลวม คือ ประโยคที่พูดใจความสำคัญจบเสียก่อนแล้วต่อไปจึงกล่าวบทความ ประโยคเช่นนี้ไม่น่าฟัง เอกภาพของประโยค ประโยคหนึ่ง ๆ จะต้องมีความคิดสำคัญเพียงความคิดเดียว ถ้ามีอนุประโยคหลายประโยคประกอบอยู่ อนุประโยคเหล่านี้จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับใจความสำคัญ

สรุปได้ว่า การเขียนที่ดีจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะทำให้การเขียนสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ องค์ประกอบเหล่านี้ได้แก่ การใช้คำที่สามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจได้ชัดเจนตรงกัน การใช้คำที่เป็นภาษาเรียบง่าย มีความกระชับ และรู้จักกันคืออยู่แล้ว และการเลือกใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้การเขียนนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจในจุดประสงค์ของผู้เขียน

การสร้างความพร้อมในการเขียน

การเขียนในระดับของเด็กเริ่มเรียนนั้น มีความสำคัญมาก เด็กที่เข้าเรียนใหม่ ๆ จะเขียนอะไรได้ไม่มากนัก ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเขียน เป็นต้นว่า

1. ก่อนที่จะเขียนให้มีการเล่นเกม
2. ฝึกความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมือด้วยการวาด การลากเส้นประต่าง ๆ เพื่อจะได้

เรียนรู้ลักษณะของตัวอักษร

3. การให้เด็กได้เล่นกับดินเหนียวหรือดินน้ำมัน โดยทำดินเหนียวหรือดินน้ำมันให้เป็นตัวอักษรต่าง ๆ

4. ให้ระบายสีภาพที่มีตัวอักษรชนิดต่าง ๆ อยู่ด้วย

5. ให้เล่นกิจกรรมเข้าจังหวะก่อนแล้วจึงเขียน

6. ให้เล่นกับตุ๊กตา แสดงบทบาทเป็นพี่ แม่ หรือเป็นพ่อแล้วเขียนตามนั้น เด็กที่ได้รับ การฝึกทักษะการเขียนที่ถูกต้องตามหลักการเขียนจะทำให้เด็กมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการเขียน กรมวิชาการ (2544 : 56) ได้กล่าวถึงการสร้างความพร้อมในการเขียนไว้ว่า เป็นการเตรียม ความพร้อมที่จะเขียน โดยเลือกหัวข้อที่จะเขียนบนพื้นฐานของประสบการณ์ กำหนดรูปแบบ การเขียนรวบรวมความคิดในการเขียน อาจใช้วิธีการอ่านหนังสือ สนทนา จัดหมวดหมู่ความคิด โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิดจดบันทึกความคิดที่จะเขียนเป็นรูปหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยและ รายละเอียดคร่าว ๆ

สรุปได้ว่า การสร้างความพร้อมในการเขียนของเด็กเริ่มเรียนนั้นมีความสำคัญมาก ครู จำเป็นต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเขียน เป็นต้นว่า ก่อนที่จะเขียนให้มีการเล่น เกมก่อน และควรมีการฝึกความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมือด้วยการวาด การลากเส้นประต่าง ๆ ควรมีการฝึกควบคู่ไปกับกิจกรรมทางศิลปศึกษา และกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ต่อไป

การสอนเขียน

มีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงการสอนเขียนไว้ดังนี้

ดวงใจ ไทยอุบล (2543 : 17) ได้กล่าวถึงทักษะการเขียนไว้ว่า ทักษะการเขียนเกิดจาก การฝึกฝนและต้องทำอย่างมีระบบ คือ

1. ต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ
2. ต้องใช้เวลาฝึกนานพอสมควรจึงจะเกิดความชำนาญ
3. ต้องฝึกให้ถูกวิธีและถูกหลักเกณฑ์ เช่น การสะกดคำ เรียบเรียงถ้อยคำให้สื่อ ความหมายได้ชัดเจน รู้จักแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง รู้จักเทคนิคการเขียนเรียงความ บทความ หลักการพัฒนาการเขียนดังกล่าว เป็นการสอนการเขียนโดยการเขียนอย่างเป็นระบบจากง่าย ไปหายาก จากสิ่งใกล้ตัว สิ่งที่คุ้นเคยฝึกฝนบ่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึง ประสงค์กับผู้เรียนได้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 54-56) ได้กล่าวถึงการสอนเขียน ไว้ดังนี้

1. ฝึกการเขียนคัดลายมือให้อ่านง่าย ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. การเขียนตัวสะกดให้ถูกต้องตามอักขรวิธีและตามพจนานุกรม
3. ฝึกให้รู้จักลำดับความคิดและความสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกเป็น ตัวหนังสือให้ผู้อื่นเข้าใจได้

4. ให้รู้จักการเขียนเรียงความ ข้อความจดหมาย และการเขียนประเภทอื่น ๆ ที่ควรทราบ สามารถเขียนให้ถูกต้องตามแบบแผนที่นิยมกัน และได้ประโยชน์ตามจุดประสงค์

5. ให้รู้จักสังเกตและเลือกเฟ้นถ้อยคำ สำนวนโวหารมาใช้ให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ ภาษาที่นิยมกัน

6. ส่งเสริมความเจริญทางจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยใช้การเขียนเป็นสื่อในการแสดงออก การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลามากกว่าทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่การคัดลายมือ การเขียนตัวหนังสือให้ถูกแบบ การสะกดตัวให้ถูกต้อง การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อื่นเข้าใจ เขียนด้วยถ้อยคำสละสลวยได้ประโยชน์ตรงตามจุดประสงค์

การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นการเขียนให้ถูกต้องตามแบบแผนระหว่าง การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ครูควรชี้แจงให้นักเรียนรู้ว่าทักษะทั้งสี่อย่างส่งเสริมซึ่งกันและกัน ถ้าได้ฟังมากอ่านมากทำให้มีความรู้ดีสามารถเขียนได้ดีขึ้น ถ้าได้พูดแลกเปลี่ยนแสดงความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นจะช่วยให้เกิดความคิดในการเขียนเป็นอย่างดี ดังนี้

1. ก่อนเขียน ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้องชัดเจน อ่านข้อความที่เขียนแล้วเข้าใจได้ง่าย

2. พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด การอ่าน โดยเริ่มต้นด้วยการฝึกให้รู้จักการฟังก่อนแล้วจึงเขียน เช่น ฟังคำถามให้เข้าใจแล้วจึงเขียนคำตอบให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้ฟังจากการบรรยายไปเขียน หรือการอภิปรายเรื่องที่จะเขียนจนแน่ใจว่ามีความรู้และความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน แล้วจึงลงมือเขียนหรือบางครั้งอาจใช้การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดมาเขียนก็ได้

3. กรณีที่นักเรียนเขียนผิดพลาด ควรหาอุบายให้นักเรียนเต็มใจที่จะแก้ข้อผิดพลาดมากกว่าทำโทษให้แก้แล้วแก้อีก จนนักเรียนเบื่อหน่ายซึ่งไม่เกิดผลดีแต่อย่างไร วิธีแก้อาจจะทำโดยรวบรวมคำที่มักเขียนผิดเสมอ ๆ บนกระดานดำ หรือเขียนใส่บัตรคำปิดไว้ที่ประกาศของชั้นโดยมอบหน้าที่ให้นักเรียนช่วยกันเขียน รวบรวมได้มาก ๆ แล้วควรทดสอบเป็นระยะ ๆ หรืออาจทำสถิติการเขียนคำถูกแต่ละคำของตนเองไว้ บางครั้งมีการแข่งขันเขียนสะกดคำถูกเป็นการช่วยให้นักเรียนระวังตัวไม่ให้เขียนผิด

4. จัดกิจกรรมการเขียนต่าง ๆ เช่น ทำหนังสือสำหรับชั้น หรือประกวดการเขียนนิทาน หรือประกวดการเขียนเรื่องจริงที่ประสบมาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนได้

5. ในการสอนวิชาต่าง ๆ เป็นการฝึกทักษะการเขียนได้เสมอ โดยครูภาษาไทยปรึกษากับครูวิชาอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันให้สาระต่าง ๆ สัมพันธ์กันโดยใช้ทักษะการเขียน เช่น สังคมศึกษาหรือวิทยาศาสตร์ อาจเขียนเรียงความหรือรายงานก็ได้

กรมวิชาการ (2547 : 50) ได้เสนอแนะกระบวนการเขียนไว้ดังนี้ ให้นักเรียนเห็นคำ ให้นักเรียนได้ยินการออกเสียงที่ถูกต้องชัดเจน ให้นักเรียนรู้ความหมายของการใช้คำแล้วจึงเขียนคำ สรุปได้ว่า การสอนเขียนนั้นควรเริ่มฝึกอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปหายาก จากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว สิ่งที่คุณเคย คำที่ใช้ในชีวิตประจำวันและควรฝึกทักษะ การเขียนให้มีความสัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง การพูด หรือ ทักษะการอ่าน

การสอนเขียนในระดับประถมศึกษา

ในการสอนเขียนนั้น บังอร ทองพูนศักดิ์ (2542 : 82) กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่นักเรียนจะฝึกช้ากว่าทักษะอื่น ๆ เพราะเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนดังนั้นจึงมีนักการศึกษาต่าง ๆ ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนไว้ ดังนี้

จ่านงค์ โปธาเกียง (2538 : 14) ได้กล่าวสรุปการสอนเขียนสะกดคำไว้ว่า การสอนเขียนสะกดคำให้ได้ผลนั้น ครูต้องสอนไปตามลำดับขั้นตอน จากขั้นง่าย ๆ คือ ขั้นรู้จักคำโดยเห็นภาพรวมของคำนั้นเสียก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วจึงค่อยสอนให้ยกขึ้นในขั้นสะกดคำ จดจำคำนั้นว่าประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ อย่างไรบ้าง จากนั้นจึงฝึกเขียนแล้วทบทวนหรือตรวจสอบความถูกต้องในการเขียนสะกดคำอีกครั้ง

ความเห็นของจ่านงค์ โปธาเกียง สอดคล้องกับวิธีการสอนเขียนสะกดคำของ วรณิ บุญศักดิ์ (2530 : 90-91) ที่ได้เสนอไว้ 6 ขั้น ได้แก่

1. ให้เด็กเห็นคำ
2. ได้ยินการออกเสียงคำที่ถูกต้อง
3. ฝึกการออกเสียงคำนั้นได้ถูกต้อง ชัดเจน อาจใช้บัตรคำและภาพประกอบ
4. รู้ความหมายและการใช้คำนั้น
5. สะกดคำนั้นได้
6. เขียนคำ

ทั้งนี้เมื่อเด็กเรียนไปได้ระยะหนึ่ง คำบางคำที่เด็กรู้ความหมายคืออยู่แล้วก็อาจตัดกระบวนการบางขั้นตอนได้

ส่วน บังอร ทองพูนศักดิ์ (2542 : 83-84) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนระยะแรกแก่เด็กว่า ควรเน้นให้เด็กเขียนรูปร่างของตัวอักษรให้ถูกต้อง โดยใช้กิจกรรมที่ช่วยฝึกการเขียนคือ

1. การลากตามรอยอักษร

2. การเขียนลอกแบบ เช่น ลอกตามในหนังสือคู่มือหรือลอกตามแบบที่ครูเขียนให้ดู

3. การฝึกจังหวะ ให้เด็กฝึกจังหวะโดยใช้คำกลอน

4. การให้แบบฝึกหัดประเภทเขียนเส้นตรง เส้นเฉียง เส้นโค้ง เส้นหยัก วงกลม

ทั้งนี้เมื่อเด็กจำรูปลักษณะของคำได้บ้างแล้ว ให้สอนการเขียนไปพร้อมกับ

การอ่าน เขียนคำและประโยคต่าง ๆ ตามที่อ่านไปแล้วโดยวิธีคัดจากแบบก่อน หลังจากนั้นจึงฝึกให้เขียนเป็นคำและข้อความง่าย ๆ สั้น ๆ และฝึกการเขียนตัวอักษรให้ถูกควบคู่ไปด้วย ระยะเวลาต่อไปให้เด็กรู้จักสังเกตว่าในหนึ่งคำนั้นแยก ได้เป็นส่วน ๆ แยกสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ โดยอาศัยหลักการประสมและการผัน ครูต้องกวดขันการวางสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ให้ถูกที่ การวางช่องไฟ การเว้นวรรคตอน และฝึกการเขียนตามคำบอก

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2546 : 128-129) ได้ให้แนวทางในการสอนเขียน ไว้ว่า ครูต้องสอนการจับดินสอ ปากกา การวางสมุด การนั่ง การกำหนดระยะของสายตา เพื่อให้เด็กสามารถเขียนหนังสือได้สวย เขียนได้เร็ว เขียนได้นาน และเขียนได้ถูกต้อง ตัวอักษรไทยมีทั้งตัวพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ซึ่งมีขนาดและรูปร่างต่าง ๆ กัน มีตำแหน่งสัมพันธ์กัน เช่น สระที่อยู่ข้างบนหรือข้างใต้ตัวพยัญชนะต้นควบ จะต้องวางบนหรือใต้พยัญชนะตัวที่สอง เป็นต้น และนอกจากตัว ก กับตัว ฐ แล้ว ตัวอื่นจะมี “หัว” ทุกตัว ลักษณะหัวจะแตกต่างกันทั้งหัวชั้นเดียวหรือหัวมีแฉก หัวสองชั้น และหัวหยักหรือหัวแตก ครูต้องให้นักเรียนสังเกตและเขียนให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรก

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสอนเขียนให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาต้องใช้เวลาฝึกฝนพอสมควรด้วยวิธีการที่หลากหลายจึงจะบรรลุผล ทั้งนี้ต้องมีการวางลำดับขั้นตอนในการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของนักเรียน เริ่มจากง่ายไปยาก ให้เด็กรู้จักสังเกตจดจำรูปลักษณะของคำ มีการฝึกฝนทบทวนอยู่เสมอ และควรสอนการเขียนควบคู่ไปกับการสอนอ่านคำ เพื่อให้เด็กจดจำได้แม่นยำ

สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป

1. สระเปลี่ยนรูป หมายถึง สระที่เมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปแตกต่างไปจากเดิมได้แก่ สระเอะ เมื่อมีตัวสะกด จะเปลี่ยน “ะ” (วิสรรชนีย์) เป็น “เ” (ไม้ไต่คู้) เช่น เป็น เล็ก เข้ม เป็นต้น สระเออ เมื่อมีตัวสะกด(ขกเวณแม่เกย) ตัว “อ” จะเปลี่ยนรูปเป็น “เ” (พินทุ) เช่น เดิน เกิด เม็ด เป็นต้น สระอะ เมื่อมีตัวสะกด “ะ” (วิสรรชนีย์) จะเปลี่ยนเป็น “ั” (ไม้หันอากาศ) เช่น ฉัน รัก วัง เป็นต้น

2. สระลดรูป หมายถึง สระที่เมื่อมีตัวสะกด สระนั้นจะลดรูปหายไปหมด เช่น สระโอะ เมื่อมีตัวสะกด “โ” และ “ะ” จะลดรูปหายไป เช่น มค นก กบ เป็นต้นหรือลดรูปหายไปบางส่วน เช่น สระอัว เมื่อมีตัวสะกดจะลดรูปไปไม้หันอากาศหายไป เช่น ขวน สวย ขวด เป็นต้น

ความสำคัญของสระเปลี่ยนรูป ลดรูป

สระเปลี่ยนรูป ลดรูป มีความสำคัญมากเพราะว่าเป็นสระที่เมื่อมีตัวสะกดแล้วรูปของสระจะเปลี่ยนไป ลดรูปไป กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนสะกดคำ ประสมด้วยสระลดรูปและเปลี่ยนรูป คำที่ประสมด้วยสระ “โ-ะ” สระ “เ-ะ” สระ “เ-อ” สระ “ะ” และสระ “ะ ว” มีตัวสะกดจัดทำและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในแต่ละกิจกรรมได้สะท้อนถึงเนื้อหาการฝึกทักษะการอ่านการเขียน ดังนี้

1. กิจกรรมในแบบฝึกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติจากง่าย ไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก
2. เป็นแบบฝึกสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย
3. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติภาษาที่ใช้พูดใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียน ได้เรียน และทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว นอกจากจะจำได้อย่างแม่นยำแล้ว นักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

เมื่อนักเรียนเรียนเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนสะกดคำประสมด้วยสระลดรูปและเปลี่ยนรูป มีตัวสะกดจบแล้วนักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนอ่านเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกดคำแจกลูกได้
2. นักเรียนอ่านและเขียนสระเปลี่ยนรูป ลดรูปได้
3. นักเรียนอ่านและเขียนสระเปลี่ยนรูป ลดรูป มีตัวสะกดได้

นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสนุกสนาน เป็นความรู้ที่ยั่งยืน คงทน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

จากความหมายและความสำคัญของสระเปลี่ยนรูป ลดรูป สรุปได้ว่า สระเปลี่ยนรูป ลดรูปนั้นมีความยากในการที่จะจดจำได้เพราะว่ารูปสระเดิมก็ยากในการจำของนักเรียนเพราะฉะนั้นในการฝึกทักษะการอ่านและการเขียนจึงต้องฝึกฝนมาก ๆ ฝึกจากง่ายไปหายากและฝึกบ่อย ๆ จึงจะเกิดการเรียนรู้และความจำ

การอ่านสะกด สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กรมวิชาการ (2544 : 88-94) ได้กล่าวถึง การอ่านสะกด แจกลูก และการอ่านเป็นคำ คำที่ประสมสระเปลี่ยนรูป สระลดรูป ไว้ว่า สระ “-ะ” มีตัวสะกด คำสระ “-ะ” มีตัวสะกดเมื่อเขียนคำเปลี่ยนรูป “-ะ” เป็น “-ั” (ไม้หันอากาศ) เช่น ดัง พัน วัย คัด ตัก ถัก เป็นต้น

อ่านได้ดังนี้ ดัง - ด - ะ - ง - คัง , ฟัน - ฟ - ะ - น - ฟัน , ้วย - ว - ะ - ษ - ้วย , กัด - ก - ะ - ด - กัด , ตัก - ต - ะ - ก - ตัก , กัก - ก - ะ - ก - กัก การอ่านสะกด แจกถูกและอ่านคำ คำที่ประสมด้วยสระ “ะ” มีตัวสะกด คำสระ “ะ” มีตัวสะกดเมื่อเขียนคำ เปลี่ยนรูป “ะ” เป็น “ั” (ไม่ได้คู่) เช่น เก็ง เต็ม เก็บ เห็น เย็น เข็บ เม็ด เป็นต้น อ่านได้ดังนี้ เก็ง - ก - ะ - ง - เก็ง , เต็ม - ต - ะ - ม - เต็ม , เก็บ - ก - ะ - บ - เก็บ , เห็น - ห - ะ - น - เห็น , เย็น - ย - ะ - น - เย็น , เข็บ - ข - ะ - บ - เข็บ การอ่านสะกดคำ แจกถูก และอ่านคำ คำที่ประสมสระ “โ” ที่มีตัวสะกด คำสระ “โ” มีตัวสะกดเมื่อเขียนคำศักรูป “โ” ออกหมดเลย เช่น จง ปน ลม อด บน จด จบ เป็นต้น การอ่านได้ดังนี้ จง - จ - โ - ง - จง , ปน - ป - โ - น - ปน , ลม - ล - โ - ม - ลม , อด - อ - โ - ด - อด , จด - จ - โ - ด - จด , จบ - จ - โ - บ - จบ การอ่านสะกดคำ แจกถูกและอ่านคำ คำที่ประสมสระ “ัว” มีตัวสะกด คำสระ “ัว” มีตัวสะกดเมื่อเขียนคำจะตัดรูป “ัว” ออก เช่น ดวง กวน รวม ลวก อ่านดังนี้ ดวง - ด - ัว - ง - ดวง , กวน - ก - ัว - น - กวน , รวม - ร - ัว - ม - รวม , ลวก - ล - ัว - ก - ลวก การอ่านสะกด แจกถูกและอ่านเป็นคำคำที่ประสมด้วยสระ “เอ” ที่มีตัวสะกด คำสระ “เอ” มีตัวสะกดเมื่อเขียนคำจะเปลี่ยนรูป “เอ” เป็น “ิ” เช่น เริง เนิน เต็ม เกิด เป็นต้น อ่านได้ดังนี้ เริง - ร - เอ - ง - เริง , เนิน - น - เอ - น - เนิน , เต็ม - ต - เอ - ม - เต็ม , เกิด - ก - เอ - ด - เกิด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านสะกดคำ แจกถูกและการอ่านเป็นคำ คำที่ประสมด้วยสระเปลี่ยนรูป สระลดรูปที่มีตัวสะกดนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการอ่านและการเขียนจึงจะสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันคือ การอ่านคือการเขียนเพื่อสื่อความหมาย การอ่านเพื่อหาความจริงคล้ายกับ คิด - ก่อน - เขียน ซึ่งเป็นหัวใจในการสื่อความหมายที่ดี เป็นกระบวนการที่ใช้ในการเขียนที่สื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้านักเขียนส่วนมากใช้ศิลปะนี้ได้เป็นอย่างดีแล้วจะได้ความคิดและข้อมูลโดยการเริ่มต้นตั้งแต่แรก ตัดสินใจได้หลังจากการอ่านไปได้ 2-3 ประโยคว่าจะอ่านต่อไปหรือไม่ นักเขียนหลายคนใส่ใจความสำคัญไว้ในตอนกลางของเรื่อง ซึ่งผู้อ่านต้องค้นให้พบ ในการอ่านให้ได้ความมากที่สุดและเร็วที่สุดจึงควรสร้างนิสัยการจับใจความสำคัญ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2533 : 25)

ในการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียนว่างานวิจัยส่วนมากจะศึกษาอิทธิพลของการเขียนที่มีต่อการพัฒนาการอ่านพบว่า

1. นักเขียนที่ดีมักจะเป็นนักอ่านที่ดี
2. นักเขียนที่ดีมักจะทำมากกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง

3. นักเขียนที่ดีมักจะเขียนประโยคที่ดีกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง

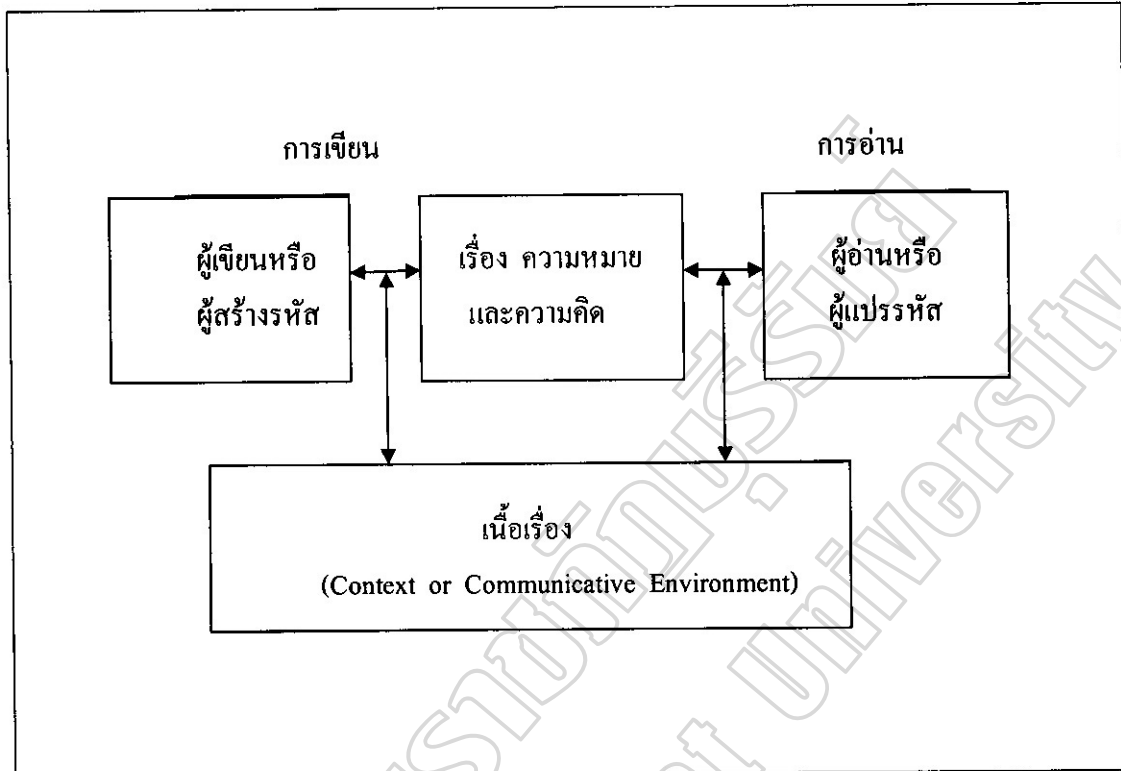
กระบวนการเขียน การอ่านและระบบปฏิบัติการ กระบวนการเขียน การอ่านประกอบไป

ด้วย 4 ส่วน คือ

1. ผู้เขียนหรือผู้หรือผู้สร้างรหัส (Encoder)
2. เรื่องหรือสิ่งที่ผู้เขียนแต่งขึ้น
3. ผู้อ่านหรือผู้แปรรหัส (Decoder)
4. สิ่งแวดล้อมที่สื่อความความ

ดังแสดงในภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
ที่มา : ศิริพร ลิ้มตระกูล (2541 : 25)

ในด้านการสื่อสาร ผู้เขียนเป็นแหล่งข่าว เขามีความคิดที่ต้องการจะสื่อออกไป และในการแสดงความคิดเห็นดังนี้ (Encoding) ข้อมูลก็จะแปรรูปเป็นคำและอักษรต่าง ๆ การแสดงความคิด ความรู้ประสบการณ์ของความรู้ต่าง ๆ ไป ภาษา ทักษะคิด ค่านิยม สิ่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับภาษาและเนื้อเรื่องมานำแสดง

สรุปได้ว่า การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างยิ่ง ในการสื่อความหมาย จะต้องใช้ทั้งการอ่านและการเขียนเป็นสื่อเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกัน ก่อนที่นักเรียนจะเขียนได้นั้น จำเป็นต้องอ่านได้ก่อน โดยเฉพาะการอ่านการเขียนคำที่ประสมด้วยสระที่เปลี่ยนรูป ลครูปซึ่งเป็นคำที่ยากในการอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่เริ่มเรียน การพัฒนาการอ่านและการเขียนควรเริ่มจากคำที่ง่ายก่อน เมื่อผู้เรียนอ่านและเขียนได้คล่องแล้วจึงใช้คำที่ยากขึ้นเพื่อจะเกิดการท้าทายให้นักเรียนอยากอ่านอยากเขียน และมีความพยายามจะทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและเขียนต่อไป

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้คั้นครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเข้าใจหลักทฤษฎีพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน และส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคการเรียนรู้แบบไร้พรมแดน ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ

ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Conectionism Theory) ของ ธอร์น ไคค์ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองในแต่ละขั้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึงสภาพความพร้อม ความมีวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่จะเรียน ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดการเรียนรู้ได้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การเชื่อมความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองสิ่งที่ถูกต้อง โดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความรู้ได้ยาวนานและคงทนถาวร

3. กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) หมายถึง ผลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ ทำให้อยากจะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ก็จะทำให้ไม่อยากจะเรียนรู้และเกิดความเบื่อหน่าย (อารี พันธมณี. 2540 : 212 - 216)

ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของสกินเนอร์(Skinner) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นปฏิกิริยาสะท้อนหลังจากเกิดกระบวนการของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะทางการสอน และการเรียนที่มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมที่สร้างความพึงพอใจ ผู้สอนจะต้องหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้หรืออยากเรียนมากที่สุด

2. การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดหรือการฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา

3. การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การให้ผู้เรียนสามารถรู้ผลการปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรมได้ถูกต้อง

4. การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่การจัดประสบการณ์ต่างๆที่สามารถสร้างความคิดรวบยอด(Concept) จนกระทั่งเป็นกฎเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้ (ชม ภูมิภาค. 2538 : 165-170)

สรุป การแก้ปัญหาการอ่านและเขียนสะกดคำ ผู้สอนจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎี การเชื่อมโยง กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งความพึงพอใจของนักเรียนและทฤษฎี การเสริมแรงของสกินเนอร์ เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างแบบฝึกและใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียนสะกดคำ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

การอ่านเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้เพิ่มพูนความรู้ ต่างๆ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในการศึกษา หากความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ถ้าเด็กและเยาวชนอ่านได้ถูกต้อง การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระต่างๆ ก็สามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นักเรียนสามารถอ่านเนื้อหาสาระเพิ่มเติมได้จากสื่อ ต่างๆที่มีอยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ถ้าเยาวชนหรือนักเรียนอ่านไม่ได้ การที่จะศึกษาความรู้ เพิ่มเติมก็ทำได้ยากมากขึ้นส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในช่วงชั้นต่อไป ดังนั้นการอ่านทำให้ผู้อ่าน ได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายจากการอ่าน ได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้เพื่อนำความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเนื่องจากว่าปัจจุบันนี้เป็นยุคที่ความรู้ข่าวสารไร้พรมแดน การอ่าน จึงเป็นมีความสำคัญ ได้มีผู้รู้หลายท่านได้นิยามคำว่า การอ่านไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1,364) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วยเรียกว่าการอ่านออกเสียง ถ้าไม่ออกเสียงเรียกว่า การอ่าน ใน ใจ สังเกต หรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

เพลินพิศ สงวนพงษ์ (2533 : 1) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การมองดูตัวอักษรให้ชัดเจน การเข้าใจความหมายของคำ การพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดซึ่งเหมาะกับข้อความและ เนื้อเรื่องตรงนั้น การใช้ความหมายให้เป็นประโยชน์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การอ่านคือการแปล ความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิดแล้วนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 9) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำหรือข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

สรุป การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่ประสมกับสระและตัวสะกด ออกมาเป็นความหมาย และนำความหมายนั้นไปใช้สื่อสารกับบุคคลในสังคมหรือนำความหมายนั้น ไปศึกษาหาความรู้ในช่วงชั้นที่สูงขึ้น โดยการอ่านนั้นมีทั้งอ่านออกเสียงหรือไม่ออกเสียง ก็ได้

แบบฝึกทักษะ

ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะเป็นนวัตกรรมหรือสื่อการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจเรียกได้หลายชื่อ เช่น แบบฝึก แบบฝึกทักษะ แบบฝึกเสริมทักษะ แต่ก็มี ความหมายเดียวกันคือ เป็นนวัตกรรม การสอนชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แบบฝึกทักษะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังที่ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

กตिका สุวรรณสมพงษ์ (2541 : 40) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง การจัดประสบการณ์ การฝึกหัด โดยใช้วัสดุประกอบการสอน หรือเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำด้วยตนเอง เพื่อฝึกฝน เนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้เรียน ไปแล้วให้เข้าใจดีขึ้นและเกิดความชำนาญจนสามารถนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติทั้งในการแก้ปัญหา ระหว่างเรียน และในสถานการณ์อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน

พนมวัน วรรณลย์ (2542 : 37) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งาน กิจกรรม หรือ ประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนฝึกทักษะเพื่อทบทวน ฝึกฝนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียน ไปแล้วให้เกิดความจำ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วย ความชำนาญ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ชาญชัย อาจิณสมจารย์ (2543 : 98) ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ ว่าเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนที่จะให้เรียนทำอะไร ทำให้สำเร็จแล้วผลที่ได้เป็นอย่างไร ในอดีตแบบฝึกถูกมองว่าเป็นการบ้าน ปัจจุบันเป็นงานที่ทำในชั้นเรียนหรือที่บ้าน เป็นบทเรียนที่ต้องฝึกและเรียนรู้เป็น โครงการที่ต้องทำให้สำเร็จ เป็นคำถามที่ต้องตอบหรือทบทวนการเรียนที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 130-134) กล่าวถึงแบบฝึกว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริม สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 2) ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะว่า คือสื่อการเรียน การสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่งที่ฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญ

กฤษณา แสงเดช (2545 : 5) ให้ความหมายของแบบฝึกว่า คือ สื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ใช้แบบฝึกทักษะ ให้กับผู้เรียนหลังจากจบเนื้อหา เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้มีทักษะสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 18) กล่าวถึงแบบฝึกทักษะว่า คือ กิจกรรมทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความหลากหลายและปริมาณเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเอง

จากความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะคือสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบและลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ

ได้มีผู้กล่าวถึงรูปแบบหรือลักษณะของแบบฝึกเสริมทักษะ ไว้ดังนี้

คำรณ ล้อมในเมือง (2548 : 1) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นงานฝึกทำขบบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน หรือใช้สอนซ่อมเสริม ควรประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึก จะระบุในแบบฝึกชุดนี้ว่ามีแบบฝึกทักษะทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัว ให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึกหัด

1.4 ขั้นตอนในการใช้แบบฝึก บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้และอาจเขียนในรูปของแนวการสอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5 เฉลยแบบฝึกทักษะในแต่ละชุด

2. แบบฝึก เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อการให้ผู้เรียนฝึกทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร ควรมีส่วนประกอบดังนี้

2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย

2.2 จุดประสงค์

2.3 คำตั้งหรือคำชี้แจง

2.4 ตัวอย่าง

2.5 ชุดฝึก

2.6 ภาพประกอบ

2.7 ข้อทดสอบก่อนและหลัง

2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

ถวัลย์ มาจรัส (2550 : 21) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์

1.1 จุดประสงค์เด่นชัด

1.2 สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ของ
สาระการเรียนรู้

2. เนื้อหาต้อง

2.1 ถูกต้องตามหลักวิชา

2.2 ใช้ภาษาเหมาะสม

2.3 มีคำอธิบายและคำสั่งที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติการ

2.4 สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ นำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอด และ
หลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้

2.5 เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล

2.6 มีคำถามและกิจกรรมที่ทำทาส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ของ
ธรรมชาติวิทยา

2.7 มีกลยุทธ์การนำเสนอและการตั้งคำถามที่ชัดเจน น่าสนใจปฏิบัติได้สามารถให้
ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียน ได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีนั้น จะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความต้องการของผู้เรียน และสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้
ของผู้เรียน นำผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้
จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145-146) กล่าวถึงขั้นตอน
การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาต่อเนืองของปัญหาในทุกระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการ
การสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนในการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้
อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยความ
บกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะต่อ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้อง
สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

5. สร้างแบบฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ

6. สร้างแบบอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างแบบ
อ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียนโดย
จัดเป็นตอน ๆ เป็นเรื่อง ๆ เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบ
ความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และคุณภาพของ
แบบทดสอบ

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
กรรมการ พวงเกษม (2540 : 7) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า นักเรียน
แต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจแตกต่างกัน ในการสร้างแบบฝึก
จึงควรพิจารณาให้เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กที่เก่ง และไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กที่อ่อน
ในแบบฝึกควรมีทั้งที่ฝึกเป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่ม การฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคลعبกับเด็ก
อ่อนเพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน

2. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) ธอร์นไดค์ ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้
จะเกิดขึ้นได้ทันทีต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือการทำซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง โดยแบบฝึกมีลักษณะหลาย
รูปแบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งจะส่งผลทำให้ความสนใจในการฝึกลดลง

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) มี่อนักเรียนได้เรียนไปแล้ว นักเรียนย่อมต้องการทราบผล
การเรียนของตนเองว่าเป็นอย่างไร เมื่อให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือให้ทำงานใด ๆ จึงควรเฉลย
หรือตรวจเพื่อให้นักเรียนทราบผลโดยเร็ว หรือนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เอง เพื่อจะได้รู้
ข้อบกพร่องของตนเอง

4. แรงจูงใจ (Motivation) ให้เด็กอยากทำจึงควรจัดทำแบบฝึกหัดต่อไป นอกจากนี้แบบฝึกควรเป็นแบบสั้น ๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย ควรมีแบบฝึกหลายรูปแบบไม่ซ้ำซาก เช่น สนุกสนาน เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก

อารี บัวคุ้มภัย (2540 : 21-22) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกว่า ควรมีหลักในการสร้างแบบฝึกดังนี้

1. ต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะด้านใด เพื่อจัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดประสงค์
2. ต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของนักเรียน และเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

3. ต้องมีคำชี้แจงที่เข้าใจง่าย และควรมีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้นจนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

4. ต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และไม่ทำให้เกิดการเบื่อหน่าย

5. ต้องมีความถูกต้องด้านเนื้อหา ซึ่งทำได้โดยการตรวจสอบหรือทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง

6. ต้องมีรูปภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และใช้เวลาในการฝึกสั้น ๆ ประมาณ 30-40 นาที เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

7. ต้องให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าในการทำแบบฝึกหัดของตนเอง เพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

มนทิรา ภักดีณรงค์ (2540 : 99-100) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดี จะทำให้นักเรียนมีความคงทนในการรู้ได้ดี ต้องมีองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ
2. นักเรียนได้ฝึกกระทำเอง
3. กิດความสนุกสนานในการทำแบบฝึก

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 14) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
 - 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่ทำการเรียนการสอน
 - 1.2 ปัญหาการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
 - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และพฤติกรรม
 3. พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึกและเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้นว่าจะทำเรื่องบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
 4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกทักษะจากเอกสารตัวอย่าง
 5. ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ
 6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
 7. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 8. นำไปทดลองใช้ บันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
 9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
 10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป
- กฤษยา แสงเดช (2545 : 14-15) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้
1. ศึกษาความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึก
3. พิจารณาวัดจุดประสงค์ รูปแบบขั้นตอนการใช้ชุดฝึกทักษะ
4. สร้างแบบทดสอบ
5. สร้างแบบฝึกเพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อย
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการสอน หรือผลการเรียน
8. นำชุดแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาจุดบกพร่องและหาคุณภาพ
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจงคู่มือการใช้

สรุปได้ว่า ในขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะครูผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านด้วยกัน เช่น เนื้อหาต้องมีความเหมาะสมกับบทเรียน มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวาง และไม่ทำให้เกิดการเบื่อหน่าย ควรมีความง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน และควรมีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้นจนสามารถทำได้ด้วยตนเอง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

การศึกษาในเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้สร้างแบบฝึกไม่ควรละเลยเพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ได้ต้องขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ของจิต และพฤติกรรมการตอบสนองนานาประการ โดยอาศัยกระบวนการที่เหมาะสมเป็นวิธีที่ดีที่สุดการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จากข้อมูลที่นักจิตวิทยาได้ทำการค้นพบและทดลองไว้แล้ว สำหรับการสร้างแบบฝึกในส่วนที่มีความสัมพันธ์กันมี ดังนี้

1. ทฤษฎีลองผิดลองถูกของธอร์น ไคค์ ซึ่งได้สรุปเป็นกฎเกณฑ์การเรียนรู้ 3 ประการ คือ

1.1 กฎความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะกระทำ

1.2 กฎการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลกระทำซ้ำและยิ่งทำมากความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ง่าย

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) หมายถึง ถ้าบุคคลใดได้กระทำสิ่งใดแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ก็อยากจะทำสิ่งนั้นอีก แต่ถ้ากระทำแล้วไม่ได้ผลดี ก็ไม่อยากจะทำอีก

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544ก : 4-5) กล่าวถึง กฎการฝึกหัด ไว้ว่า “การฝึกหัดบุคคลทำกิจกรรมต่างนั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก” ดังนั้นผู้สร้างแบบฝึก จึงจะต้องกำหนดกิจกรรมตลอดจนคำสั่งต่างๆ ในแบบฝึกหัดให้ผู้ฝึกได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องจุดประสงค์ที่ผู้สร้างต้องการ

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ ซึ่งมีความเชื่อว่าสามารถควบคุมบุคคลให้ทำตามความประสงค์ หรือแนวทางที่กำหนดได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลผู้นั้นว่า จะรู้สึกนึกคิดอย่างไรเขาทดลองและสรุปได้ว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการทำงาน โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการเมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคู่กับในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้านั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น การสร้างแบบฝึกจึงควรยึดทฤษฎีของสกินเนอร์ด้วย เพราะบุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ

3. วิธีการสอนของกาเย ซึ่งมีความเห็นว่า การเรียนรู้มีลำดับและผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาที่ง่ายไปหายาก

พรณี ชูทัยเจนจิต (2538 : 434) ได้กล่าวถึง แนวคิดของกาเยไว้ว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้น ดังนั้นก่อนที่จะสอนเด็กแก้ปัญหาได้นั้น เด็กจะต้องเรียนรู้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์มาก่อน ซึ่งในการสอนให้เด็กได้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์นั้นจะทำให้เด็กเป็นผู้สรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเอง แทนที่ครูจะเป็นผู้บอก

กล่าวกล่าวโดยสรุป จากหลักการและทฤษฎีข้างต้น สามารถทำให้ผู้วิจัยพัฒนาแบบฝึกที่ดีมีคุณภาพได้ตรงตามความต้องการ

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นแบบฝึกประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียน
6. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
7. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

อดุลย์ ภูปลี (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน
2. ช่วยให้อ่านเนื้อหา และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
4. ทำให้ครูประหยัดเวลา
5. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 21) ได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ในหลายด้าน คือ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ซึ่งช่วยให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะนักเรียนได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ช่วยลดภาระการสอนของครู สามารถช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน และยังเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย

การหาประสิทธิภาพ

ความหมายประสิทธิภาพ

ในการหาประสิทธิภาพในที่นี้หมายถึง การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเครื่องมือที่ใช้หาประสิทธิภาพ คือแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ แผนการจัดการเรียนรู้ ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลตรงตามความเป็นจริง ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพเอาไว้ ดังนี้

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (2542 : 236) ประสิทธิภาพหมายถึง เครื่องมือที่สร้างได้อย่างคุ้มค่ากับเงินทุน เวลา แรงงาน และอื่น ๆ ที่ได้ลงทุนทำไป นอกจากนั้นผลที่ได้จากการใช้เครื่องมือมีค่ามากกว่าผลที่เสียไป

กฤษฎ์ อุทัยรัตน์ (2545 : 250) ประสิทธิภาพหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ที่บรรลุแล้ว โดยการเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 667) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน

จากความหมายของประสิทธิภาพที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ประสิทธิภาพหมายถึงความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามจุดหมายที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพในความหมายของผู้วิจัยหมายถึง การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือต่าง ๆ ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงวิธีการหาไว้ว่า

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 98-103) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรมทางการศึกษา (E_1/E_2) ในการวิจัยบางครั้งนักวิจัยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเช่น แผนการสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ ชุดสื่อผสม เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยด้วย ดังนั้น ต้องมีวิธีหาคคุณภาพของสื่อดังกล่าวด้วย ซึ่งมีขั้นตอนคล้ายกับการหาคคุณภาพของแบบทดสอบหรือเครื่องมือชนิดอื่น ๆ คือ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา กำหนดเนื้อหาสาระเป็นรายบท แล้ววิเคราะห์เนื้อหาสาระเป็นรายบทในรูปของตารางความสัมพันธ์ ระหว่างเนื้อหาย่อย ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ขึ้นต่อไปดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) มักอาศัยผู้เชี่ยวชาญซึ่งควรให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดารางความสัมพันธ์ดังกล่าว

2. สร้างแผนการสอนหรือสื่อต่าง ๆ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องจากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งนิยมใช้นักเรียนระดับการเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อพิจารณาเรื่องการออกแบบสื่อ คำอธิบายการใช้สื่อ การสื่อความ หรืออาจจะทดลองใช้แผนการสอนเป็นรายกลุ่ม เพียง 1-2 แผน เพื่อดูเรื่องเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมบรรยายภาคการเรียนการสอนเป็นต้น

ส่วนการหาประสิทธิภาพของสื่อ (E_1/E_2) เป็นขั้นตอนทำการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว (ไม่ใช่เป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรมที่กำหนดให้ โดยจะมีการเก็บข้อมูลของผลการเรียนรู้อันเนื่องมาจากนวัตกรรมหรือแผนการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของผู้เรียนได้โดยทั่วไปมักจะคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด การใช้ชุดการเรียนรู้ หรือคะแนนจากพฤติกรรมการเรียนในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ผลได้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดซึ่ง

คำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน) ของผู้เรียนทุกคนซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_2 = \frac{\sum Y}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหลังจากที่เรียนไปแล้ว
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

หมายเหตุ ค่าของ $\frac{\sum x}{N}$ หรือ $\frac{\sum y}{B}$ คือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเมื่อคูณด้วย 100 คือคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย

จากที่กล่าวมา สามารถคำนวณได้ค่าตัวเลขที่บอกถึงประสิทธิภาพของสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้แต่การที่จะสรุปว่าสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา โดยเกณฑ์ดังกล่าวนิยมใช้หลักการเรียนแบบรอบรู้ (Mastering Learning) คือตั้งเกณฑ์ไว้ที่ ร้อยละ 80 และยอมรับความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 2.5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพได้ต่ำกว่า $80 - 2.5 = 77.5$ หรือยอมรับความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า $80 - 5 = 75$ ตัวอย่างเช่น ตั้งเกณฑ์ของ E_1/E_2 ไว้ที่ 80/80 และกำหนดความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 คำนวณค่า E_1/E_2 ได้ 76/77 ก็ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ส่วนการกำหนดเกณฑ์ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5

ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดจะจากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเป็นการคำนวณได้ค่าตัวเลขที่บอกถึงประสิทธิภาพของสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้แต่การที่จะสรุปว่าสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา และประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดจะการอ่านและการเขียนสะกดคำที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ คือ E_1/E_2 ที่ 80/80 สาเหตุที่ตั้งเช่นนี้เพราะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาแม่ของนักเรียนเองและผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าจะมีประสิทธิภาพถึง 80/80

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

ความหมาย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 667) ได้ให้ความหมายประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ม.ป. : 87) กล่าวว่า ประสิทธิผล หมายถึง การเปรียบเทียบค่าผลลัพธ์ของงานหรือโครงการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด สรุปได้ว่าประสิทธิผลหมายถึง การเปรียบเทียบค่าของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากงานหรือโครงการนั้น ๆ ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้อ้างไว้หรือไม่ เพียงใด

การคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผล

กรมวิชาการ (2545 : 83) กล่าวว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อหรือนวัตกรรม การเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}{\text{ร้อยละของคะแนนเต็มหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}$$

สำหรับเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่า สื่อหรือนวัตกรรมมีประสิทธิผล ช่วยให้ผู้เรียนเกิด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้จริง คือ มีค่าตั้งแต่ .05

เผชิญ กิจระการ (2542 : 1) ได้กล่าวถึงดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ไว้ว่า เมื่อมีการประเมินสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางการสอนและการประเมินสื่ออื่น ๆ ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่าง ของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และคะแนนการทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่ากลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 18 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 67 และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนร้อยละ 27 การทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 74 ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2

กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนระหว่างทั้งสองกลุ่มปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะตัวแปรการทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจาก การทดสอบทั้งสองกรณีนั้นมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี

ดัชนีประสิทธิผลคำนวณได้จากการหาค่าความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนพื้นฐาน (คะแนนการทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อ หรือการสอนซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

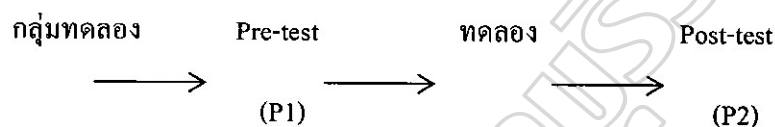
ผลรวมคะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน - ผลรวมคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียน

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมคะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนผู้เรียนทั้งหมด})(\text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียน}}$$

ที่เป็นไปได้ นำผู้เรียนเข้ารับการทดลองเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาดัชนีประสิทธิผลโดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียนได้เท่าไรนำมาหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ

ดัชนีประสิทธิผลจะมีค่าอยู่ระหว่าง - 1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนปรากฏว่าผู้เรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือได้คะแนน 0 เท่าเดิมแต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 0 และการทดสอบหลังเรียนผู้เรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม 100 จะมีค่าเป็น 1.00 และในทางตรงกันข้าม ถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนค่าที่ได้ออกมาจะเป็น ลบ เช่น $P1 =$ ร้อยละ 73 $P2 =$ ร้อยละ 45 ค่า $E.I. = - 0.38$ ในสภาพของการเรียนเพื่อรอบรู้ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะต้องเรียนให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาตัดแปลงเพื่ออ้างอิงเกณฑ์ด้วยค่าของเกณฑ์สูงสุดที่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งในกรณีประสิทธิผลอาจจะมีค่าได้ถึง 1.00 ดัชนีประสิทธิผลสามารถใช้ได้กับข้อมูลมาตราส่วน ด้วยเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินระหว่างการใช้สื่อ 2 ชนิด ผลการประเมินก่อนใช้ คือ 2.99 และการประเมิน หลังใช้คือ 3.51 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน ในกลุ่มทดลองที่ 1 และในกลุ่มทดลองที่ 2 การประเมินก่อนการใช้สื่อ คือ 1.64 และการประเมินหลังการใช้สื่อ คือ 2.21 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขึ้นไป ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่างการประเมิน ก่อนการใช้สื่อ(การทดสอบก่อนเรียน) และ การประเมินหลังการใช้สื่อ (คะแนนทดสอบหลังเรียน) คือ 0.52 สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 0.57 สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้

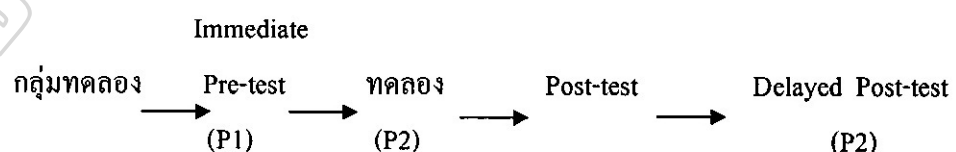
ว่า ความแตกต่างของคะแนนระหว่าง 2 กลุ่ม มีเพียงเล็กน้อย การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสามารถใช้ E.I. ในการคำนวณได้ โดยในตอนแรกจะเปลี่ยนแปลงเป็นค่าร้อยละ และค่าของคะแนนที่เป็นไปได้ทั้งหมด The Pre-test, Post-test Control Group Design เป็นรูปแบบของการวิจัยที่มีกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รูปแบบนี้ไม่สามารถควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเที่ยงตรงภายในของการวิจัย (Interval Validity) ได้ ดังนั้นจึงมีการเพิ่มกลุ่มควบคุมและคัดเลือกบุคคลเข้ากลุ่มควบคุม และการคัดเลือกกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการสุ่ม ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

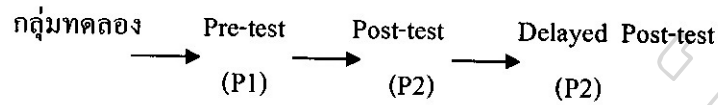
เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่ม จึงอนุมานได้ว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนจะมีค่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้น วิธีหาค่าดัชนีประสิทธิผลจึงไม่นำค่า Pre-test เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งสามารถกระทำดังสูตรต่อไปนี้

$$E.I. = \frac{P1 (\text{กลุ่มทดลอง}) - P2 (\text{กลุ่มควบคุม})}{100\% - P2 (\text{กลุ่มควบคุม})}$$

The Delayed Post-test Design เป็นรูปแบบการวิจัยที่ทดสอบหลังเรียนนั้นคือ ใช้การทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ โดยเว้นช่วงระยะเวลาในการทดสอบหลังเรียนซึ่งมีรูปแบบดังนี้

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่ม

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 102) ได้กล่าวถึงดัชนีประสิทธิผลของสื่อการสอนหรือนวัตกรรมทางการศึกษา (E.I.) นอกจากผู้วิจัยจะคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรมทางการศึกษาแล้วควรหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ของสื่อหรือนวัตกรรมทางการศึกษาด้วยจะเป็นค่าที่แสดงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว หลังจากที่มีผู้เรียนได้เรียนจากสื่อหรือนวัตกรรมหรือแผนการจัดการเรียนรู้นั้นๆ ซึ่งคำนวณได้หลายสูตร แต่นิยมใช้เป็นวิธีการหาค่า E.I. ด้วยวิธีการของกู๊ดแมน (Goodman) เฟรทเชอร์ (Fletchers) และชไนเดอร์ (Schneider)

สรุปได้ว่าการหาค่าดัชนีประสิทธิผลนั้นหาได้จากค่าความแตกต่างของการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียนด้วยคะแนนพื้นฐาน และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อหรือการสอนนั้น ๆ และในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งค่าดัชนีประสิทธิผลไว้ที่ .50 หรือ 50% นั่นคือผู้วิจัยเชื่อว่าแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะทำให้ให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน 50% ขึ้นไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำที่ประสมด้วยสระเปลี่ยนรูป ลครูป มีผู้ศึกษาค้นคว้าและวิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

มนทรา ภัคดีณรงค์ (2540 : 82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้เรื่อง ยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : 60) ได้พัฒนาแบบฝึกภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง การอ่านสะกดคำและแจกลูก ของหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า

แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.60/80.50 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภาพร อัมสงคราม (2545: 104-107) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการสอนและแบบ ฝึกทักษะภาษาไทย การสะกดคำและแจกลูกคำ ด้วยวิธีแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการสอนและแบบฝึกทักษะ และศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของ แผนการสอนและแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนและแบบฝึกการสะกดคำและแจกลูก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.40/86.16 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลมีผลเท่ากับ .49 แสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76

มิตรถาวร คำภูษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง การอ่านและ การสะกดคำยากของหนังสือเรียนภาษาไทยเล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคำภู สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองกาฬ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะภาษาไทยการสะกดคำที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ สามารถแก้ปัญหา นักเรียนด้านอ่านและการสะกดคำยากได้

ศกุนา เลิกนอก (2545 : 30) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านและการสะกดคำยาก โดยใช้ แบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแก้งสนามนาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนที่นัยสำคัญ .05

อดิชาติ ทนทอง (2545 : 89-112) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ม้าก้านกล้วย ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่องม้าก้านกล้วย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดัชนีประสิทธิผลของ การเรียนรู้กิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่องม้าก้านกล้วย มีค่าเท่ากับ 0.83 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมี ความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 89

อุษา ชันแข็ง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 78.06/76.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.50 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย อยู่ในระดับเห็นด้วย

นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างทดสอบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาค้นคว้าประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.42/82.22 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้เท่ากับ 0.62 แสดงว่านักเรียนความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62

ประวีณา เอ็นดู (2547 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 86.11/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

จิตสุตา บึงไกร (2549 : 89) ได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย แบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนและอ่านด้วยการแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด เรื่องการเขียนและอ่านด้วยการแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.20/88.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 0.7608 นักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.08 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

นิพล ทองคำดี (2549 : 62) ได้พัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุคามราษฎร์วิทยา อำเภอหนองกี่ จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่าจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

กมล ชุกกลิ่น (2551 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน

ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพราน (ประชานุเคราะห์) อำเภอขุนหาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย รูปแบบการวิจัยคือ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวการ์ตูน จำนวน 12 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำ ซึ่งมีความยากง่ายตั้งแต่ .50-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21-.71 และค่าความเชื่อมั่น .75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.41/82.73 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียนด้วยการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฤชทัย ไชยขาว (2551 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกดผลการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 86.42 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.71 ของนักเรียนทั้งหมด 3 . ผลการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภันทา สายแวว. (2552 : บทคัดย่อ) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระ ลดรูป – เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยปัญญา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 จำนวนห้องเรียน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ One – Group – Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป จำนวน 12 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ คำที่

ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป จำนวน 12 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป ซึ่งมีความยากตั้งแต่ .44-.78 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 28 - .79 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1. แบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำที่ประสมสระลดรูป – เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.74/89.05 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป เปลี่ยนรูป ที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและ การเขียนสะกดคำ ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

อาห์เหม็ด (Ahmed. 2000 : 3032-B) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำคำตอบ หน่วยเสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบการรู้จักการ สะกดคำเบื้องต้นและทำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบไปด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และ มุ่งไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผนคือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทาง อักษรวิธีเข้าอยู่ในคำเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนอยู่ในแบบ แผนการสะกดทั้ง 3 แบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้นเรียนการปฏิบัติการสะกดคำในหนึ่งตัวอย่างอิสระ สองกลุ่มและผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 และชั้นปีที่ 3 กับ 4 และชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบ แผนการสะกดคำเดียวกับแบบแผนการสะกดอักษรวิธีอย่างเดียวกันและระหว่างแบบแผนการสะกด คำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดียวกันแบบ แผนการสะกดคำตามอักษรวิธีเป็นวิธียากที่สุดเนื่องจากการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำ และทางหน่วยเสียงอยู่ด้วยทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

แฮคแซัน (Hakason. 2001 : 143-154) ได้ศึกษาผลการเรียนสะกดคำของในบริบทที่มีต่อ นักเรียน จำนวน 17 คนในห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถสะกดคำจากคำไปสูง

ใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการจัดการสอนสะกดคำโดยตรง แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอนผลการทดสอบก่อนเรียนการสอนแสดงให้เห็นว่าการฝึกการสะกดคำในบริบทไม่มีผล อย่างมีหลักฐานสำคัญต่อการสะกดคำโดยรวม การฝึกการสะกดคำในบริบท ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าการฝึกสะกดคำในบริบทของการเขียนของเราเองมีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางการสะกดคำโดยทั่วไปดีขึ้นก็ตาม

ลอว์เรย์ (Lawrey, 2002 : 541-A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการสะกดคำแต่การปฏิบัติการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนมักให้ความเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาด การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์การแปรปรวนพบว่า มีผลรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความคิดพลาดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปพบว่าความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวินิจฉัยที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของทักษะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู ผลการวิเคราะห์ พบว่าการให้คะแนนความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนแต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน ข้อค้นพบเหล่านี้ชี้แนะให้เห็นว่าการพิจารณาตรงประเด็น 2 ประการที่จำเป็น ประการแรก กลุ่มตัวอย่างความคิดพลาดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นต้องพิจารณาระดับหน้าที่สำหรับประเภทของงานแต่ละประเภท ยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์ความผิดพลาด พบว่านักเรียนใช้การประสมประสานกลยุทธ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันไม่เฉพาะคำออกไปทางอักษรวินิจฉัยให้ทั้งอ่านและการสะกดคำเท่านั้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่าการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำสามารถที่จะแก้ปัญหาและเสริมสร้างความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นและเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนสะกด สระลดรูปและเปลี่ยนรูปในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นแนวคิด และแนวทางในการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้